

In fleanende
takomst!

JAARVERSLAG
2025

Colofon

Jaarverslag 2025 van de Bond Friese VogelWachten (BFVW)

De BFVW is een vereniging die streeft naar bescherming en verbetering van de kwaliteit van de natuur en de natuurbeleving in Fryslân. De BFVW is een natuurbeschermingsorganisatie zonder eigen terreinen. De BFVW telt op 31 december 2025 zo'n 100 plaatselijke vogelwachtverenigingen met 16.000 leden, waarvan 3.500 vrijwilligers.

Bondsbureau BFVW

(abbonementen, administratie, inzenden kopij, informatie)

Inge van der Zee,
beleidsmedewerker, tel. 06 - 11 40 25 91

Henk de Jong,
medewerker marketing en communicatie, tel. 06 - 51 17 21 74

René van Dam,
beleidsmedewerker, tel. 06 - 11 02 57 51

Charlotte de Groot,
administratief medewerkster, tel. 06 - 15 22 84 98

Labadistendyk 2, 8637 VJ Wiuwert

Tel. 058-250 4388

Email: info@bfvw.nl - Website: www.bfvw.nl

IBAN-nr. BFVW: NL82RABO0356254844

Geregistreerd als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI)

Uitgever

BFVW, Wiuwert

Redactie

Inge van der Zee (BFVW)

Helga Aukes Communicatie & Office Management, Mantgum

Ontwerp en vormgeving

Jongens van de Jong, Leeuwarden

Druk

Grafische Groep van der Eems, Easterein

Foto cover

Een kleine plevier op haar nest. Er werden in 2025 94 nesten en broedparen geregistreerd bij de BFVW. Foto: Albert Wester

Niets uit deze uitgave mag op wat voor wijze dan ook worden overgenomen zonder uitdrukkelijk schriftelijke toestemming van de uitgever. De uitgever en Helga Aukes zijn niet verantwoordelijk voor eventuele tekst-, beeld-, zet- en drukfouten.

01

verenigingszaken

02

nazorg

03

broedzorg

04

educatie

1.1	Algemeen	5
1.2	Bestuur en bureau	6
1.3	Werkgroepen	6
	Werkgroep Geldstromen	
	Werkgroep Aaisykje en Veldbeleving	
	Werkgroep Nazorg 2.0	
1.4	Overlegmomenten met vogelwachten	7
	Algemene ledenvergadering	
	Kontaktjûn	
	Rayonbijeenkomsten	
1.5	Vrijwilligers en vogelwachten	8
	Vrijwilligersbestand	
	Jarige vogelwachten	
1.6	Samenwerking met andere organisaties	9
	Provinciaal	
	Landelijk	
	Europees	
1.7	Registratiesysteem	10
	Communicatie/PR	
	Sponsors	

2.1	Algemeen	12
2.2	Weidevogelseizoen 2025	12
	Invloed van de weersomstandigheden	
	Enquête	
2.3	Kievit	16
2.4	Grutto	16
2.5	Scholekster	17
2.6	Tureluur	17
2.7	Eerste eieren	18
2.8	Drones	20
2.9	Projecten	20
	Jaarbericht	
	Grutsk op ús Greidefûgels	
	Kuikens in het land, poes in de mand	
	Stimuleringsfonds	
	Boerenlandvogels Fryslân	
	Droneteam	

3.1	Algemeen	23
3.2	Nestkasten	25
3.3	Zwaluwen	27
	Boerenzwaluw	
	Huiszwaluw	
	Overzwaluw	
	Gierzwaluw	
3.4	Uilen en roofvogels	29
	Werkgroep Kerkuilen Friesland	
	Resultaten 2025	
	Steenuilwerkgroep Friesland	
3.5	Wilsters (goudplevieren)	31
3.6	Blaustirns (zwarte stern)	32

4.1	Jeugd	33
4.2	Volwassenen	33

Adresgegevens 34

BFVW, bestuur, ereleden, commissies en aanverwante organisaties

Kijk voor de actuele contactgegevens van lokale vogelwachten op onze website:
www.friesevogelwachten.nl/nl/vogelwachten/zoek-je-vogelwacht

2025, een redelijk goed seizoen

Op het moment dat ik dit jaarverslag schrijf is het 8 februari 2026. Het is alweer enige tijd geleden dat het Jaarbericht 2025 - Weidevogels in Fryslân gepresenteerd is en het is ook een goed moment om in alle rust terug te kijken op 2025.

Op basis van de tweede alarmtelling kunnen we spreken van een redelijk goed seizoen. Het voorjaar begon droog waardoor de weidevogels pas laat aan de leg gingen. Na de eerste serieuze regenbuien kwam het seizoen goed op gang. De nazorgers waren over het algemeen tevreden. En ook de gebiedscoördinatoren waar ik mee sprak, waren positief over het aantal grutto's en tureluurs. Zorgen waren er in eerste instantie over het aantal Kieviten. Echter bij de eerste resultaten bleek dat de Kievit het toch niet zo slecht had gedaan, terwijl het aanvankelijke optimisme over de grutto en de tureluur bijgesteld moest worden.

Te vroeg werd geroepen dat het een succesvol weidevogeljaar zou worden. Immers, de jongen van de bruine kiekendief moesten nog uitkomen. Kiekendieven zijn prachtige vogels in onze natuur, maar wanneer zij jongen hebben en er tegelijkertijd weidevogelkuikens in het veld aanwezig zijn, blijft er vaak weinig over van die kuikens. Het leidt begrijpelijkerwijs tot grote frustratie bij de mensen die zich met hart en ziel inzetten voor de bescherming van de weidevogels, wanneer zij zien dat bruine kiekendieven of buizerds de door hen beschermde kuikens meenemen.

De grote vraag blijft hoe we deze vorm van predatie binnen de wettelijke kaders kunnen beïnvloeden. Het zou wenselijk zijn dat er een gesprek op gang komt tussen de praktijkmensen van alle betrokken partijen, die kennis hebben van de lokale situatie, betrokken zijn bij de weidevogels en kennis hebben van de roofvogels.

De strijd voor het behoud van de Hounspolder kent - onder leiding van Vogelwacht Leeuwarden en diverse actievoerders - veel sympathisanten. Laten we hopen dat voor zowel de gemeente Leeuwarden als de groep die zich inzet voor het behoud van de Hounspolder een verstandige en acceptabele oplossing wordt gevonden. Deze strijd laat zien hoe geliefd de weidevogel is. Laten we ons gezamenlijk blijven inzetten om de weidevogels voor Fryslân te behouden.

Fantastisch werk wordt ook geleverd door de mensen die zich bezighouden met andere vogelsoorten dan de weidevogels, de zogenaamde broedzorg. Dat geldt ook voor alle vrijwilligers die zich inzetten voor de jeugd en educatie. Daarnaast wordt er veel energie gestoken in het wulpenproject, waarbij de kennis van Drenthe wordt gebruikt om het broeden van wulpen in Fryslân te verbeteren en de monitoring verder te versterken. Veel waardering voor de mensen van het Agrarisch Natuur Fonds die zich onvermoeibaar blijven inzetten voor het verwerven van weidevogelparels.

Tot slot wil ik alle andere partijen die zich op welke manier dan ook inzetten om de weidevogels voor Fryslân te behouden, hartelijk bedanken. Dat geldt ook zeker voor de provincie Fryslân. Wij voelen ons erg gesteund door de Provincie. En bovenal: dank aan alle vrijwilligers die zich zowel inzetten voor de weidevogels als voor alle andere vogels.

Binnenkort start het nieuwe seizoen. Laten we hopen dat er genoeg muizen komen. Iedereen heel veel succes gewenst!

Keimpe Strikwerda, *voorzitter BFVW*

01 verenigings- zaken

missie

De BFVW verbindt de vogelwach-
ten in Fryslân die samen één grote
passie delen; de enorme liefde voor
de natuur en met name de vogels
daarin. Die liefde drijft ons om die
kostbare natuur te koesteren en te
beschermen.

visie

De BFVW beschermt de vogels
en hun leefgebied in Fryslân, we
benutten kansen om de teruggang
van de (weide)vogels te keren. De
BFVW pakt de belangrijkste bedrei-
gingen voor de (weide)vogels, zoals
verlies van biotoop en toenemende
predatie, in Fryslân aan. De BFVW
maakt de Fryske samenleving
bewust van het feit dat ook zij actief
kan bijdragen aan de bescherming
van vogels. De BFVW is het kennis-
centrum voor monitoringsgegevens
en beschermingsmaatregelen voor
vogels in Fryslân.

De tjiftjaf is een onopvallend vogeltje, op het oog
eenvoudig te verwarren met andere soorten, maar met
een heel herkenbaar geluid: 'tjif-tjaf, tjif-tjaf'. Er zijn 74
nesten en broedparen gemeld.

Foto: Herman Postma

1.1 Algemeen

Sinds de oprichting in 1947 vormt de Bond Friese Vogel-
Wachten (BFVW) het verbindende hart van de vogelbe-
scherming in Fryslân. Dat begon destijds met 62 lokale
vogelwachten die hun krachten bundelden om de (weide)
vogels een toekomst te geven in Fryslân. Ruim 75 jaar later
staat diezelfde missie nog altijd centraal, al is de context
ingrijpend veranderd. De druk op het Friese landschap is
groter, de dynamiek in het veld intensiever en de vragen
die op ons afkomen complexer. Toch blijft één constante
staan: de inzet van duizenden vrijwilligers die jaar na jaar
het verschil maken.

In 2025 waren opnieuw zo'n 3.000 vrijwilligers actief
binnen de honderd aangesloten vogelwachten. Samen
monitoren zij de ontwikkeling van vogels in hun wacht-
gebied, beschermen zij legsels tijdens landbouwwerk-
zaamheden en bieden zij nest- en foeragegelegenheid
aan een brede variatie van soorten. Dat werk gebeurt op de
manier die Fryslân kenmerkt: gedreven, zorgvuldig en diep
geworteld in de Mienskip. De vrijwilligers vormen met hun
inzet, kennis en ervaring de basis van ons werk en zij maken
de BFVW tot de grootste boerenlandvogelbeschermings-
organisatie in Nederland.

Als belangrijke monitoringorganisatie in Fryslân dragen
we verantwoordelijkheid voor het zorgvuldig verzamelen,
duiden en delen van gegevens over vogelpopulaties. Die
gegevens worden gebruikt door agrarische collectieven,
overheden, natuurorganisaties en vele anderen die zich
inzetten voor een toekomstbestendig landschap. Het
Bonds bureau, bestaande uit vier medewerkers, speelt
hierin een centrale rol, samen met het vrijwillige Hoofd-
bestuur. Zij coördineren het werk in het veld, ondersteunen
de lokale vogelwachten en vertegenwoordigen de vrijwilli-
gers in uiteenlopende overlegstructuren.

In de afgelopen jaren heeft de BFVW uitgebreid nagedacht
over de toekomst van de organisatie en het landschap
waarin zij opereert. Ook in 2025 zijn werkgroepen actief
geweest die zich bogen over thema's als nazorg, veldbe-
leving, onze financiële positie en de manier waarop we
onze vogelwachten blijvend kunnen ondersteunen. Hun
inzichten helpen ons om koers te houden in een tijd waarin
niet alleen de uitdagingen voor vogels en hun leefgebieden,
maar ook voor vrijwilligerswerk toenemen. Tegelijkertijd
blijven we bouwen aan een organisatie waarin vrijwilligers
zich gezien weten en waarbinnen ruimte is voor nieuwe
generaties vogelliefhebbers.

Naast deze toekomstgerichte activiteiten werd in 2025 gewerkt aan alles wat de BFWW sterk maakt: de monitoring van verschillende vogelsoorten, de samenwerking met partners, het ontwikkelen en verzorgen van cursussen en het dagelijkse contact met vrijwilligers.

In dit jaarverslag kijken we terug op al het werk dat in 2025 verzet is. We beschrijven de ontwikkelingen in het veld, gaan in op de keuzes die we maakten en laten zien hoe de inzet van duizenden Friezen bijdraagt aan een rijk en leefbaar Fryslân voor vogels. Op verschillende plekken blikken we alvast vooruit op de stappen die we in 2026 gaan zetten, waarbij de zorg voor vogels en het landschap waarin zij leven opnieuw centraal zal staan.

1.2 Bestuur en bureau

Het Hoofdbestuur stond in 2025 onder leiding van voorzitter Keimpe Strikwerda. Tijdens de ALV van dat jaar trad Bas van den Berg toe waardoor het Hoofdbestuur in totaal uit zeven actieve leden bestond. In het najaar gaf René Rijpma aan dat hij vanaf 2027 zitting zal nemen in het Hoofdbestuur. In 2026 zal hij een jaar meedraaien om te worden ingewerkt door penningmeester Wybe de Jong en medewerker Charlotte de Groot.

In 2026 wordt vanuit het driejarige project FarmBIRD gezocht naar een nieuwe medewerker voor het Bondsbureau.

Bezetting hoofdbestuur in 2025

De leden van ons hoofdbestuur:

Keimpe Strikwerda | *voorzitter*

Harke Heida | *secretaris*

Wybe de Jong | *penningmeester*

Titus Sijmonsma | *predatie*

Henk Minkes | *commissie broedzorg*

Doede Kooistra | *commissie onderzoek en juridische zaken*

Douwe Hoogland | *nazorg 2.0*

Bas van den Berg | *wachtondersteuning*

Bezetting Bondsbureau in 2025

Henk de Jong

Inge van der Zee

René van Dam

Charlotte de Groot

1.3 Werkgroepen

In 2025 hebben meerdere werkgroepen binnen de BFWW opnieuw laten zien hoe waardevol gezamenlijk denken en handelen is voor de toekomst van ons vrijwilligerswerk in Fryslân. Vanuit verschillende invalshoeken is gewerkt aan versterking van de basis en het beter ondersteunen van de vogelwachten. Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste activiteiten.

Werkgroep Geldstromen

De werkgroep Geldstromen heeft zich dit jaar gericht op twee sporen die beide raken aan de duurzaamheid van het werk van de BFWW en de vogelwachten. Enerzijds is onderzocht hoe nieuwe bronnen kunnen worden aangeboord om ons beschermingswerk te kunnen verbreden en versterken. Dit gaat verder dan het zoeken naar extra inkomsten en raakt ook aan de vraag hoe financiële waardering kan worden gekoppeld aan de inzet van vrijwilligers en de impact van het veldwerk.

Daarnaast boog de werkgroep zich over een socialere

verdeling van de bestaande geldstromen tussen de BFWW en de vogelwachten. De verhouding tussen monitoringsvergoeding en ledenafdracht is daarbij expliciet besproken. Het doel is een evenwichtige financiële basis die recht doet aan de inzet in het veld en de organisatiekracht van de vogelwachten.

Er zijn in 2025 in totaal slechts 971 meldingen van de spreeuw binnengekomen.
Foto: Herman Postma

Werkgroep Aaisykje en Veldbeleving

De werkgroep Aaisykje en Veldbeleving bouwde in 2025 voort op het idee dat een goede band tussen de Friezen en de (weide)vogels dé sleutel is voor draagvlak en toekomstbestendigheid. De leden ontwikkelden de pilot It Fjild Ferbynt, bedoeld om in maart nazorgers ook bij andere vogelwachten toe te laten. Die openheid in het veld moet de samenwerking versterken, kennisuitwisseling stimuleren en zorgen voor een bredere betrokkenheid.

De pilot is in november gepresenteerd op de Kontaktjûn, waar het initiatief warm werd ontvangen. De educatieve inslag speelt daarbij een belangrijke rol, omdat de werkgroep nadrukkelijk inzet op meer jeugd in het veld en

het aantrekken van nieuwe vrijwilligers.

Werkgroep Nazorg 2.0

De werkgroep Nazorg 2.0 werkte eerder al aan een toekomstvisie waarin provinciedekkende nazorg van hoge kwaliteit centraal staat. In 2025 is een eerste praktische uitwerking gelanceerd in de vorm van een vernieuwde nazorginstructie. Deze instructie vormt de eerste concrete stap richting een meer eenduidige aanpak in het veld. In een later stadium zal deze basisinstructie worden aangevuld met instructies voor specifieke situaties of rollen, denk aan een instructie voor nazorg op percelen met een vorm van beheer of een instructie voor coördinatoren.

De basisinstructie is gepresenteerd op de Kontaktjûn en vervolgens in de rayonbijeenkomsten met de vogelwachten besproken. Daarbij stond één vraag centraal: waarin wijkt de praktijk in het veld bij jullie het meest af van deze vernieuwde instructie? De terugkoppeling leverde waardevolle inzichten op waarmee de werkgroep vervolgstappen kan zetten richting verdere kwaliteitsverbetering en ondersteuning van de vrijwilligers.

De werkgroep buigt zich nu over een nazorgkalender en het opzetten van een intranet (in samenwerking met de nieuw aan te stellen medewerker vanuit het project FarmBIRD).

1.4 Overlegmomenten met vogelwachten

Algemene ledenvergadering

Op vrijdag 7 maart 2025 kwamen de bestuurders van de vogelwachten traditiegetrouw samen in It Dielshûs in Wommels voor de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering (ALV).

In zijn jaarrede benoemde de voorzitter de ontwikkelingen binnen nazorg en monitoring en bedankte alle vrijwilligers voor hun grote inzet. Het onderwerp predatie, en de aanpak daarvan, werd door hem toegelicht, maar hij benoemde ook dat de BFVW zaken als biotoop, inrichting van het landschap en samenwerking even belangrijk vindt en daar ook veel energie en tijd in steekt. Gedeputeerde De Vries vulde dit aan met een dankwoord vanuit de Provincie aan de 'fjildmynken' en ging kort in op de infractieprocedure die de EU heeft ingesteld richting Nederland. Daardoor zal het ministerie van LNVN meer moeten doen aan de bescherming van de grutto.

De notulen van de vorige ALV werden vastgesteld en penningmeester Wybe de Jong lichtte zowel het financiële verslag van 2024 als de begroting voor 2025 toe. In 2024 is een investering gedaan in de organisatie vanuit de reserves. Voor 2025 kon een vrijwel sluitende begroting worden gepresenteerd. De vergadering stemde via applaus in met de stukken. Daarna volgde de herbenoeming van Harke Heida in het HB en de benoeming van Bas van den Berg als nieuw lid van het Hoofdbestuur.

In het blok met mededelingen kwamen onder meer Aaisykjen en Veldbeleving, de openstaande vacatures in het Hoofdbestuur en de organisatie van de Jeugdflugelwachtdei ter sprake. Ook werd aangekondigd dat stukken voortaan digitaal worden verstrekt, tenzij een wacht om post verzoekt. Verder werd ingegaan op de rayonvergaderingen, de ontwikkelingen rondom de AI-drone en het Stimuleringsfonds Boerenlandvogels Fryslân.

Vanwege de cruciale zaken die in de komende jaren op de BFVW af komen, is door het HB besloten het bestaande beleidsplan slechts te updaten en nog twee jaar door te laten lopen. Alleen vanuit vogelwacht Makkum waren hierover vragen gesteld, die naar haar tevredenheid

inmiddels waren beantwoord. De vergadering ging dan ook met applaus akkoord met de continuering van het beleidsplan.

Kontaktjûn

Inmiddels is de Kontaktjûn ook alweer een vaste traditie binnen de BFVW. Op vrijdag 7 november kwamen de vogelwachtbestuurders bij elkaar in Wommels om door het Hoofdbestuur en het Bonds bureau bijgepraat te worden over lopende zaken. Tijdens deze avond werd de, door de werkgroep nazorg 2.0 zorgvuldig opgestelde, vernieuwde nazorginstructie geïntroduceerd. Verder gaf René van Dam informatie over een onaangename verrassing in het drones-dossier. In het zogenaamde CTR-gebied rondom de vliegbasis in Leeuwarden mag niet meer in de open categorie gevlogen worden. Door ontwikkelingen in de wereldpolitiek worden regelgevingen strenger én steviger gecontroleerd. René zegde toe nog alles op alles te zetten om te zorgen dat er in seizoen 2026 toch nog met de drone gevlogen kan worden door vogelwachten in het gebied, maar kon niets beloven. De mensen van Briedsoarch presenteerden een plan voor een Wylpebrigade. Inge van der Zee gaf een terugblik op de nazorgresultaten in de afgelopen acht jaren en de werkgroep Geldstromen gaf een update van haar plannen. Scholekster-expert Bruno Ens nam ons deze avond mee in de (noodzaak van) de bescherming van deze bijzonder kust- en weidevogel.

Rayonbijeenkomsten

Door ziekte op het Bonds bureau konden de rayonbijeenkomsten eind 2024 niet door gaan, in februari 2025 werden deze ingehaald. Daardoor begon 2025 met deze overleggen op rayonniveau en werd het jaar er ook mee afgesloten middels de reguliere rayonbijeen-

komsten in november/december. Naast wat algemene mededelingen en updates hebben we de avonden in februari gebruikt om met onze vogelwachtmensen na te denken over de aanbevelingen die uit het wachtonderzoek van 2024 waren gekomen (speel meer in op veranderende vraag vanuit de wachten, verbeter de communicatie, vergroot de professionele ondersteuning, ondersteun wachten in nood acuut, geef duidelijkheid over verwachtingen en zet in op meer ondersteuning van vrijwilligers). We kunnen deze aanbevelingen niet allemaal tegelijk oppakken, dus waar gaan we het eerst mee aan de slag? In kleine groepjes werd dit besproken, waarna de adviezen werden ingevuld op een werkblad. Op een vergelijkbare manier, maar in nieuwe groepjes, werd nagedacht over de eerste actiepunten van Nazorg 2.0 (een nieuwe nazorginstructie, aandacht voor monitoring in witte gebieden, verhogen van de kwaliteit van de monitoring en het opzetten van een intranet). De werkgroep kon met de uitgebrachte adviezen weer flink aan de slag. Tot slot heeft de werkgroep Aaisykjen en veldbeleving de deelnemers een aantal opties voorgelegd over de invulling van de periode van de eerste eieren en de opstart van de nazorg.

Ook de reguliere rayonbijeenkomsten in november en december kregen een interactief karakter. Vanuit bestuur en bureau werden de aanwezigen eerst bijgepraat over het weidevogelseizoen 2025, over de pilot It Fjild Ferbynt van de werkgroep Aaisykjen en veldbeleving en over de voortgang van de werkgroep Geldstromen. Halverwege deze mededelingen was er ruimte voor een kennisquiz over andere-dan-weide vogels. Daarna werd opnieuw in kleine groepjes nagedacht over de vernieuwde nazorginstructie, want waarin wijkt de huidige praktijk binnen de vogelwachten nog flink af van de beschreven gewenste situatie? Daarna kregen de groepjes vragen voorgelegd over de vijf B's van het werken met vrijwilligers: Binnenhalen, Begeleiden, Belonen, Behouden, Beëindigen. Wat werkt er

goed binnen de eigen vogelwacht en waar zou meer ondersteuning welkom zijn?

De reacties op de interactieve opzet van deze bijeenkomsten waren zeer positief. Eén van de aanwezige bestuurders verwoordde deze positieve ervaring als volgt: 'de wachten die hier vanavond niet zijn, weten niet wat ze missen!' Een nieuwe kans om de rayonbijeenkomsten bij te wonen krijgen de vogelwachtbestuurders in het najaar van 2026.

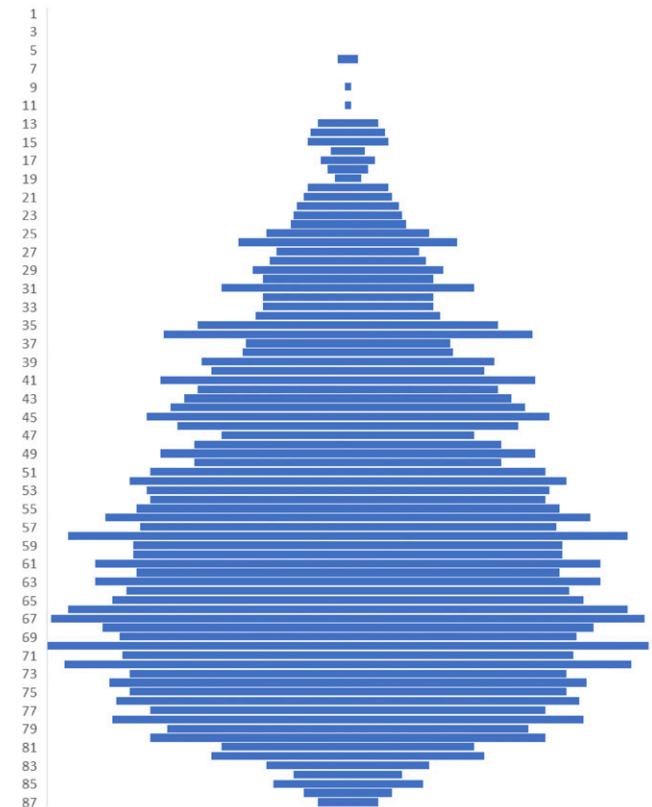
1.5 Vrijwilligers en vogelwachten

Vrijwilligersbestand

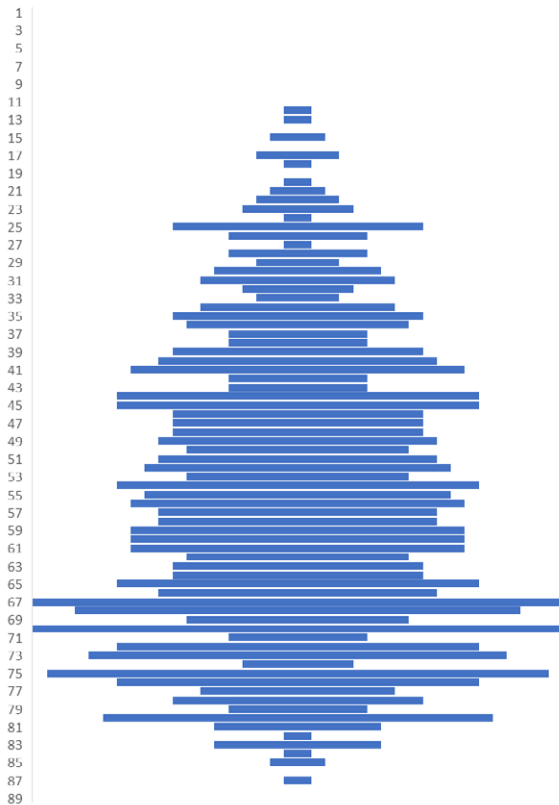
In 2025 waren 100 vogelwachten aangesloten bij de BFWV, met in totaal zo'n 16.000 leden. Samen vormden zij ook in 2025 een krachtig netwerk van een kleine drieduizend nazorgers (waarvan circa 2200 dit jaar actief), 575 broedzorgers, bijna zeventig jeugdcoördinatoren en zo'n 330 bestuursleden.

Vijf jaar geleden lieten we in het jaarverslag 2020 een overzicht zien van de leeftijdsopbouw van de geregistreeerde nazorgers en broedzorgers in ons systeem. Inmiddels zijn we een periode verder en is het goed om daar opnieuw eens een blik op te werpen. De gemiddelde leeftijd van de nazorgers was in 2020 56 jaar, nu zijn zij gemiddeld met z'n allen 56,7 jaar. De gemiddelde leeftijd van de broedzorgers (destijds nog maar 450 personen, nu ruim 575!) is meer gestegen, namelijk van 51 jaar naar 55,7 jaar. Toch laat de trechtergrafiek van de broedzorgers een meer gelijkmatige verdeling zien dan die van de nazorgers. Die laatste heeft een echte druppelvorm, min of meer vergelijkbaar met die van de totale leeftijdsopbouw in Nederland (bron: CBS; dashboard-bevolking).

leeftijdsopbouw nazorgers

leeftijdsopbouw broedzorgers

Jarige vogelwachten

In 2025 hadden meerdere Friese vogelwachten een jubileum. Zo vierden zowel Vogelwacht Leeuwarden e.o.

als Fûgelwacht Jistrum als Vogelwacht Jelsum/Cornjum/Britswert hun 80-jarig bestaan. Zij werden alle drie opgericht in 1945. Vijf jaar daarna werden de vogelwachten Winsum/Baard/Oosterlittens en Easterwierrum opgericht, zij vierden afgelopen jaar dus hun 75-jarig bestaan. Vogelwacht Oudehaske komt daar weer vijf jaar achteraan en werd afgelopen jaar zeventig. Vogelwacht Dokkum e.o. zag het daglicht in 1965 en werd dus zestig jaar. Op 21 januari 1970 kwam Vogelwacht Terschelling tot stand, het eiland Schiermonnikoog moest nog vijftien jaar wachten op een eigen wacht. Op 14 maart werd Vogelwacht Schiermonnikoog veertig. De jongste jubilarissen waren in 2025 Fûgelwacht De Fjouwer Doarpen en Vogelwacht Drogeham, beide opgericht in 1995 en dus dertig jaar geworden.

Volgens onze gegevens zijn er ook in 2026 een aantal wachten die een bijzonder jaar tegemoet kunnen zien. Dat gaat om:

- 80 jaar:** Westergeest (16 april)
en Augustinusga/Surhuizum (12 april)
- 75 jaar:** Zwaagwesteinde (8 februari)
- 65 jaar:** Haskerdyken (24 maart)
- 55 jaar:** De Trije Doarpkes (22 april)
- 45 jaar:** Gorredijk (26 januari)

We streven ernaar om alle jubilea zorgvuldig en volledig te vermelden. Mochten er toch onjuistheden zitten in de gegevens die bij ons bekend zijn, dan horen we dat graag via info@bfbw.nl.

1.6 Samenwerking met andere organisaties

Provinciaal

In 2024 bleef de BFBW actief betrokken bij uiteenlopende samenwerkingsverbanden op provinciaal, landelijk en Europees niveau, steeds met hetzelfde doel: het versterken van de leefomstandigheden van (weide)vogels in Fryslân. Het Olterterp Oerlis blijft daarbij een belangrijk platform. Sinds 2014 komen hier alle betrokken partijen in de Friese weidevogelwereld samen. Vanuit dit overleg zijn onder meer de predatiemonitoring, het project Fûgelweb en de Weidevogelnota ontwikkeld. Ook het Jaarbericht Weidevogels in Fryslân vindt hier zijn oorsprong, waarbij de BFBW verantwoordelijk is voor de coördinatie van de provinciale cijfers.

Binnen de Olterterp-werkgroep Predatie zijn we nauw betrokken bij de uitvoering van steenmarterpilots en de uitwisseling van kennis over predatiebeheer. Daarnaast is de BFBW sinds 2021, via HB-lid Doede Kooistra, vertegenwoordigd in de Provinciale Commissie Landelijk Gebied namens de natuurorganisaties. We zijn lid van de Friese Milieufederatie, nemen deel aan het Grien Oerlis en onderhouden intensieve contacten met onder andere ANF, BoerenNatuur Fryslân, terreinbeherende organisaties, Sovon, onderwijsinstellingen, de Jagersvereniging en de Provinsje.

Landelijk

Als provinciale weidevogelcoördinator nemen we deel aan landelijke overleggen, waarin de Friese aanpak – gedragen door duizenden vrijwilligers en een eigen registratiesysteem – regelmatig als voorbeeld wordt genoemd. Momenteel wordt onderzocht in hoeverre ons invoersysteem geschikt is voor gebruik door vrijwilligers in andere provincies. Het collectief de Lopikerwaard (Utrecht) heeft onze app en website in 2025 al naar tevredenheid ingezet voor de broedparentellingen.

provincies. Het collectief de Lopikerwaard (Utrecht) heeft onze app en website in 2025 al naar tevredenheid ingezet voor de broedparentellingen.

In de loop van 2025 werd de BFVW door de Rijksuniversiteit Groningen gevraagd om partner te worden in de doorstart van het bekende grutto-onderzoek. Het ministerie van LNV stelt middelen beschikbaar om te onderzoeken welke factoren de kuikenoverleving beïnvloeden. Zowel kuikens in een natuurlijke omgeving als kuikens die in gecontroleerde omstandigheden worden uitgebroed, worden daarbij intensief gevolgd. De BFVW levert expertise op het gebied van AI-drones en enkele vogelwachten verzamelen in 2026 en 2027 een beperkt aantal grutto-eieren die bij Avifauna worden uitgebroed.

Europees

Binnen het Europese LIFE IP-project GrassBirdHabitats vervult de BFVW een sleutelrol op het gebied van monitoring en het versterken van de vrijwilligersstructuur in Fryslân. Dit project loopt tot 2030 en biedt mogelijkheden om te investeren in opleidingen en trainingen voor nieuwe en ervaren nazorgers en hun coördinatoren.

Eind 2025 werd bevestigd dat ook het FarmBIRD-project wordt gehonoreerd. Dit INTERREG-project biedt voor drie jaar financiering om innovatieve technieken binnen het vrijwilligerswerk te stimuleren. De BFVW gaat binnen dit project aan de slag met de ontwikkeling van een intranet, nieuwe hulpmiddelen voor vogelwachtbesturen, audio-recorders gekoppeld aan AI-software en vernieuwde structuren voor de organisatie van vogelwachten.

1.7 Registratiesysteem

Het registratiesysteem van de BFVW is in de afgelopen jaren uitgegroeid tot een waardevol instrument voor iedereen die in Fryslân werkt aan bescherming en herstel van (weide) vogels. Via de website bfvwregistraasje.frl en de bijbehoren-

de app kunnen vrijwilligers hun veldwaarnemingen direct invoeren. Zij leggen niet alleen exacte locaties van legsels en broedparen vast, maar ook incidentele waarnemingen van bijzondere soorten. Steeds vaker worden bovendien meldingen gedaan van predatoren zoals vos, steenmarter en verwilderde kat, wat waardevolle inzichten geeft in de predatiedruk in verschillende gebieden.

Naast legsels, broedparen en losse waarnemingen biedt het systeem ruimte voor het registreren van vaste nestgelegenheden zoals zwaluwtilen, scholeksterplateaus, broedkolonies en nestkasten. Meldingen kunnen tijdens het seizoen simpel gekoppeld worden aan deze locaties, waardoor vrijwilligers gericht kunnen monitoren en rapporteren. In 2025 werd het systeem intensief gebruikt. Er zijn bijna 110.000 meldingen ingevoerd, exclusief de eerdergenoemde vaste nestlocaties.

Deze rijke stroom aan gegevens vormt een hulpmiddel voor publicaties, beleidsvoorbereiding en het overleg met overheden, terreinbeheerders en andere natuurorganisaties. Ook voor de vogelwachten zelf is het registratiesysteem een waardevolle bron. Zij kunnen de eigen gegevens inzien, gebruiken voor lokale rapportages of meenemen in gesprekken met boeren en andere betrokkenen in het gebied. Kortom, het BFVW-registratiesysteem is méér dan een digitale tool. Het vormt de essentiële schakel tussen vrijwilligers, beleid en bescherming.

Afgelopen jaar is ook buiten Fryslân gebruik gemaakt van ons invoersysteem. Collectief Lopikerwaard (Utrecht) heeft voor hun broedparen- en gezinnentellingen de BFVW-app en -website gebruikt. Hun ervaringen hebben waardevolle inzichten opgeleverd waarmee we het systeem verder konden uitbreiden. Ook in 2026 zullen de mensen van het Utrechtse collectief voor hun meldingen ons systeem gebruiken.

De ontwikkeling en het onderhoud van het systeem ligt bij het ICT team van de BFVW: Nutte Veenstra, Jan Dijkstra en Theo de Witte. Iedere dinsdag werken zij samen op het Bondsbureau in Wiuwert, waar ideeën van gebruikers worden omgezet in verbeteringen en nieuwe functies. Dankzij hun inzet blijft het systeem technisch betrouwbaar en gebruiksvriendelijk. Bovendien wordt vooruitgekeken naar verdere uitbreiding, bijvoorbeeld richting automatische analyses en betere koppelingen met andere databronnen. Daarmee blijft het registratiesysteem klaar voor toekomstig gebruik door vrijwilligers.

Van de visdief (wytstirns) zijn in 2025 1084 nesten en broedparen ingevoerd in ons systeem.

Foto: Wiebe Palstra

Communicatie/PR

Al sinds de eerste dagen van de BFWV vormt het verenigingsblad Vanellus een vertrouwde metgezel voor iedereen die de weidevogel een warm hart toedraagt. Iedere twee maanden legt de vrijwillige redactie een zorgvuldig samengesteld pakket neer, waarin actualiteit, natuurbeleving, onderzoeksnieuws en vogelkennis elkaar ontmoeten. De teksten worden altijd vergezeld van prachtige foto's die worden aangeleverd door enthousiaste amateurfotografen uit heel Fryslân. Zij schieten hun platen met zichtbaar vakmanschap, plezier en liefde voor de natuur. Auteurs en fotografen stellen hun werk belangeloos beschikbaar en creëren daarmee een blad met een kwaliteit, die jaar na jaar indrukwekkend hoog blijft.

Naast het blad zorgt het team van het Bondsbureau ervoor dat zowel de website als de Facebook-pagina en Instagram worden aangevuld met nieuwe berichten. Daarmee blijven vogelwachten en andere belangstellenden niet alleen geïnformeerd, maar ook betrokken bij alles wat er speelt in het veld en binnen de vereniging. Via de maandelijkse nieuwsbrief delen we bovendien actuele informatie, aankondigingen en praktische tips met een groeiende groep lezers.

Wie graag op de hoogte blijft van het laatste nieuws over de BFWV kan terecht op www.friesevogelwachten.nl of via www.facebook.com/bondfriesevogelwachten of via www.instagram.com/bondfriesevogelwachten. Belangstellenden die de nieuwsbrief willen ontvangen, kunnen zich aanmelden via info@bfvw.nl.

Onze contacten met vooral de Friese pers zijn goed (denk aan Omrop Fryslân, de Leeuwarder Courant en het Friesch Dagblad). Men weet ons te vinden bij vragen over onderwerpen rondom (weide)vogels en reageert vrijwel altijd op onze persberichten. Ook landelijk worden onze berichten soms opgepikt, wat onder andere interviews op radio 1 en 2 en op NPO1 en SBS6 heeft opgeleverd.

Sponsoren

We zijn onze sponsoren dankbaar dat ze ook in dit moeilijke jaar ons beschermingswerk weer wilden steunen. Heeft u ook belangstelling voor het sponsoren van de BFWV? Neem dan contact op met Henk de Jong, T. 06-51172174 of h.dejong@bfvw.nl. We zullen uw bijdrage goed besteden!

FREONEN FAN DE BFWV

American Base (dump and outdore store), Bolsward
BIOFOOD Diervoeding BV, Drachten
FB accountants, Burgum
Firmaq Media Groep, Heerenveen
Frisia (terreinrichters en hoveniers), Bergum
Grafische Groep van der Eems, Easterein
Helga Aukes Communicatie & Office Management, Mantgum
Membercontrol (ledenadministratiesystemen), Assen
Noordmans Maaiservice Britswert
Van der Meer Consulting bv, Akkrum
Verzekeringen Siebe de Vries, Heerenveen
V&H dakbedekkingen Leeuwarden BV, Leeuwarden

02 nazorg

2.1 Algemeen

Ook in 2025 blijft Fryslân het kloppende hart van de Nederlandse weidevogelstand. Nergens in Nederland is de inzet van vrijwilligers zo omvangrijk en nergens is de ecologische waarde zó groot. Ongeveer de helft van alle Nederlandse vrijwilligers in de weidevogelbescherming is in onze provincie actief. Hun werk vormt de basis voor ongeveer de helft van alle landelijke registraties die jaarlijks worden ingevoerd. Dat beeld sluit aan bij de populatieaantallen. Nog altijd broedt bijna 50% van de Nederlandse weidevogelpopulatie in Fryslân, waarmee de provincie van nationaal én internationaal belang blijft als leefgebied voor soorten als kievit, grutto, tureluur en scholtekster.

Die unieke positie brengt een grote verantwoordelijkheid met zich mee. Het vraagt om goed georganiseerde monitoring, nauwkeurig veldwerk en een sterke samenwerking met boeren, natuurorganisaties en overheden. De Bond Friese VogelWachten (BFVW) en dan vooral de vrijwilligers van de bij ons aangesloten vogelwachten spelen hierin al jarenlang een centrale rol. Zij volgen de ontwikkelingen in het veld, signaleren verstoringen en veranderingen en leveren de basisgegevens die nodig zijn om beleid te onderbouwen. Deze signalen worden waar mogelijk besproken met partners en betrokken partijen zodat kennis en praktijk elkaar blijven versterken.

Fryslân telt ruim 185.000 hectare grasland waarvan jaarlijks ongeveer 130.000 hectare wordt gecontroleerd en gemonitord door vrijwilligers van de BFVW. Die inzet is alleen mogelijk dankzij de samenwerking met de zeven Friese agrarische collectieven. Binnen deze samenwer-

king is voor circa 65.000 hectare een formele monitoringsovereenkomst met BoerenNatuur Fryslân van kracht. Daarbinnen liggen de ongeveer 23.500 hectare waar actief weidevogelbeheer plaatsvindt via het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb). Dit beheer bestaat uit maatregelen als uitgesteld maaien, plasdrasgebieden en aangepast waterbeheer die de overlevingskansen van kuikens en broedparen vergroten.

De registratie van waarnemingen, nesten en broedresultaten gebeurt via de mobiele app en de website die beide gekoppeld zijn aan het BFVW registratiesysteem (zie ook paragraaf 1.7). Nazorgers kunnen hiermee in het veld én thuis alle relevante informatie invoeren. Het verloop van een nest kan van begin tot eind worden gevolgd. Zijn de eieren uitgekomen? Was er sprake van predatie en welke predator was daar de oorzaak van? Is het nest verlaten of op een andere manier verloren gegaan? De bevindingen die de vrijwilligers hebben ingevoerd geven antwoord op al die vragen. Door consequent te registreren ontstaat een steeds scherper beeld van het succes van de broedparen én van de factoren die dat succes beïnvloeden.

We blijven onze nazorgers stimuleren om alle waarnemingen in te voeren, inclusief die van predatoren. Die gegevens zijn van grote waarde voor analyse en duiding. Ze helpen om trends vroeg te herkennen en bieden een fundament onder gesprekken met beleidsmakers en beheerders. Alle gegevens zijn vanuit het Bonds bureau op provinciaal niveau in te zien, de Friese agrarische collectieven kunnen via Lizmap op collectief niveau meekijken en voor vogelwachten zijn de gegevens per wachtgebied in kaart- en tabelvorm inzichtelijk.

In dit hoofdstuk gaan we dieper in op de situatie en resultaten van de vier hoofdsoorten (kievit, grutto, tureluur en scholtekster) in 2025 en bespreken we de ingevoerde gegevens over predatoren.

2.2 Weidevogelseizoen 2025

Invloed van de weersomstandigheden

Winter 2024/2025 verliep nog Hollands nat, maar het weidevogelseizoen van 2025 werd in Fryslân gedomineerd door een uitzonderlijk droge en zonnige start van het voorjaar. Maart verliep recordzonnig en recorddroog, met slechts enkele millimeters neerslag waar normaal ruim vijftig millimeter valt. Ook april en mei bleven opvallend droog, waardoor de lente als geheel de op twee na droogste was sinds 1906. In het veld betekende dit een landschap waarin de bodem snel verhardde en de vegetatie achterbleef in groei. Die trage grasgroei bleek voor veel weidevogels een voordeel: de druk door maaien kwam later op gang dan in nattere jaren.

Ook tekende zich al vroeg in het seizoen een opvallende verschuiving af. Door de droogte droogden reguliere percelen snel uit en trok het bodemleven dieper weg. Waarschijnlijk is dat de reden dat kieviten, grutto's en tureluurs in toenemende mate voor percelen met plasdras of een verhoogd waterpeil kozen. Voedsel is daar immers beter toegankelijk voor ze; het bodemleven blijft in de bovenste laag actief en de grond is zacht genoeg om in te kunnen poeren. Was er in voorgaande jaren nog een

oproep geweest om de vogels op de reguliere percelen niet te vergeten, nu concentreerden de vogels zich rondom percelen met plasdras en/of hoog waterpeil. Een gevolg daarvan was dat het Stimuleringsfonds Boerenlandvogels Fryslân dit jaar niet volledig werd benut: niet vanwege gebrek aan inzet of bereidheid, maar doordat er minder vogels op reguliere percelen waren én doordat het maaien niet al te vroeg hoefde te beginnen.

Tot 22 mei bleef het vrijwel overal in Fryslân droog. Die dag viel na lange tijd weer regen, wat een zegen betekende voor de jonge kuikens in het veld. De bodem werd weer zacht, insectenactiviteit kwam beter op gang en foerageren werd makkelijker voor zowel oudervogels als kuikens. Tegelijk bleef de spanning tussen droogte en voedselbeschikbaarheid voelbaar, waardoor de overlevingskansen per gebied sterk uiteenliepen.

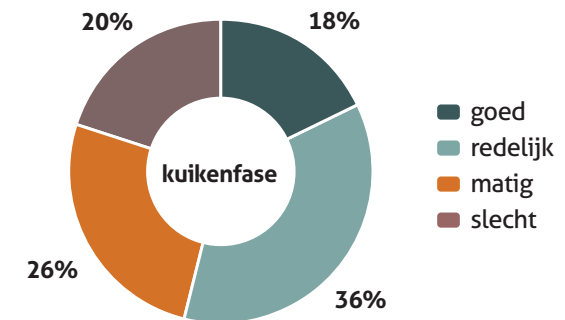
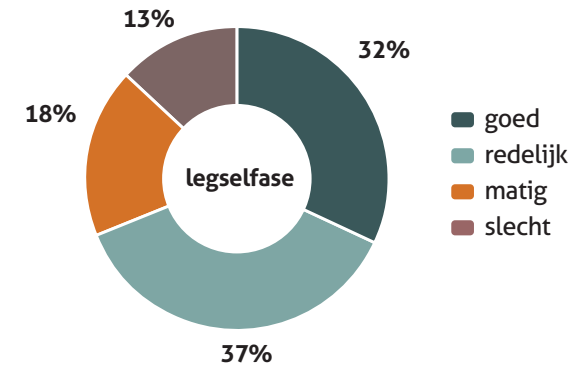
Ondanks de droogte gaat 2025 niet de boeken in als een bijzonder slecht jaar, zoals 2024 en vooral 2020 dat wel waren. Vooral grutto en Kievit bleken goed met de weersomstandigheden om te kunnen gaan. Er zijn duidelijk minder verloren gegane nesten gemeld dan in 2024. Daardoor kwam het totaal aan meldingen (inclusief verliezen) misschien wat lager uit, maar doordat het nestsucces beter was, zijn er toch meer eieren uitgekomen. In een jaar waarin droogte het ritme bepaalde, bleek dat vogels zich wisten te redden waar wij het water wisten vast te houden. Daarin ligt een duidelijke opgave voor de komende jaren.

Enquête

Hoewel de resultaten van de eerste alarmtellingen redelijk leken, kwamen er halverwege juni bij ons signalen binnen dat het op plaatsen toch nog helemaal fout ging of dreigde te gaan; de bruine kiekendieven kwamen alle kuikens daar ophalen. Nu horen we als bestuur en bureau vaak alleen de echte 'uitschieters', we krijgen weinig spontane signalen van de gemiddelde resultaten. Ook positieve uitschieters bereiken ons vaak pas later. Dat kan het beeld over het broedseizoen flink beïnvloeden. Daarom vonden we het tijd worden voor een snelle enquête onder de nazorgers.

Binnen een week kregen we van 275 nazorgers een ingevulde enquête terug. Een mooie respons afkomstig uit alle regio's van Fryslân. Twee derde van de respondenten beoordeelde de nestfase als redelijk tot goed, terwijl de kuikenfase duidelijk minder positief werd ervaren. Iets meer dan de helft vond deze fase geslaagd maar in Noordwest- en Zuidwest-Fryslân bleef het aandeel positieve reacties onder de helft. Op de Waddeneilanden was het verschil tussen nest- en kuikenfase opvallend groot. Waar 81% de nestfase nog als redelijk tot goed beoordeelde, daalde dat percentage in de kuikenfase naar 52%.

algemene indruk

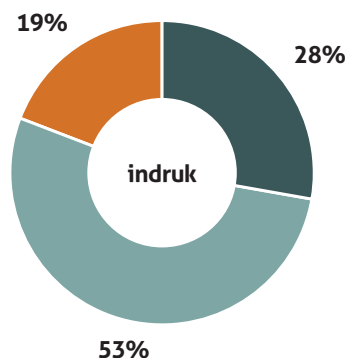

na 2e alarmtelling

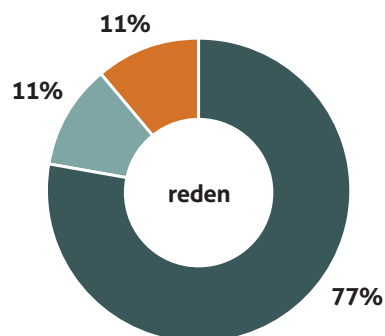
De inzet van nazorgers bleef onverminderd groot. 90% maakte gebruik van maatregelen of middelen om weidevogels te ondersteunen. Het vaakst werden stokjes, plasdraspompen en nestpannen genoemd, aangevuld met drones en mandjes voor nestverplaatsing. Vrijwel iedereen die maatregelen inzette, beoordeelde deze inspanningen als succesvol. Tegelijkertijd bleek dat bijvoorbeeld predatie het effect van de inzet sterk kan beïnvloeden.

Hoewel in vier regio's minder predatie werd ervaren dan in het rampjaar 2024 bleef de druk overal merkbaar aanwezig. 16% van de respondenten zag meer predatie dan vorig jaar, 33% evenveel en 36% minder, terwijl 15% vrijwel geen predatie meldde. De zwarte kraai werd het vaakst genoemd, gevolgd door de bruine kiekendief en de steenmarter. De bruine kiekendief bleek daarbij vooral een rol te spelen in de kuikenfase, waardoor deze druk niet altijd zichtbaar wordt in de reguliere registraties.

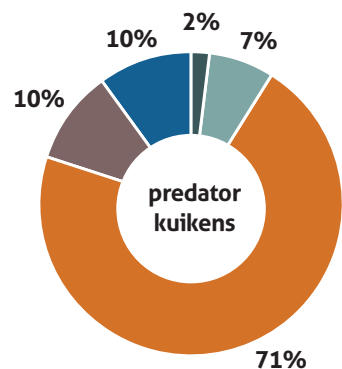
Belangrijkste aanleiding voor het uitzetten van de vragenlijst was het binnenkomen van zorgwekkende signalen over de fase na half juni. Uit de vragenlijst bleek opvallend genoeg dat een ruime helft van de respondenten geen goed beeld had van wat er na de derde alarmtelling met de kuikens gebeurde. Van de andere helft was 60% positief: zij zagen dat de kuikens grotendeels waren uitgevlogen. De overige 40% was juist negatief en noemde daarbij predatie als voornaamste oorzaak van het verlies. Bijna driekwart van deze groep wees de bruine kiekendief aan als hoofdschuldige. Daarmee gaf 10% van alle respondenten aan dat de bruine kiekendief in hun gebied een grote rol speelde bij kuikensterfte.

- Positief, de kuikens zijn grotendeels uitgevlogen
- Daar heb ik geen goed beeld van
- Negatief, er zijn nog veel kuikens gesneuveld voor of net na ze uitgevlogen waren

- Er zijn nog veel kuikens gepredeerd
- Er zijn nog veel kuikens slachtoffer geworden van maaien of andere landbouwwerkzaamheden
- Er zijn nog veel kuikens om andere redenen dan predatie en landbouw gesneuveld

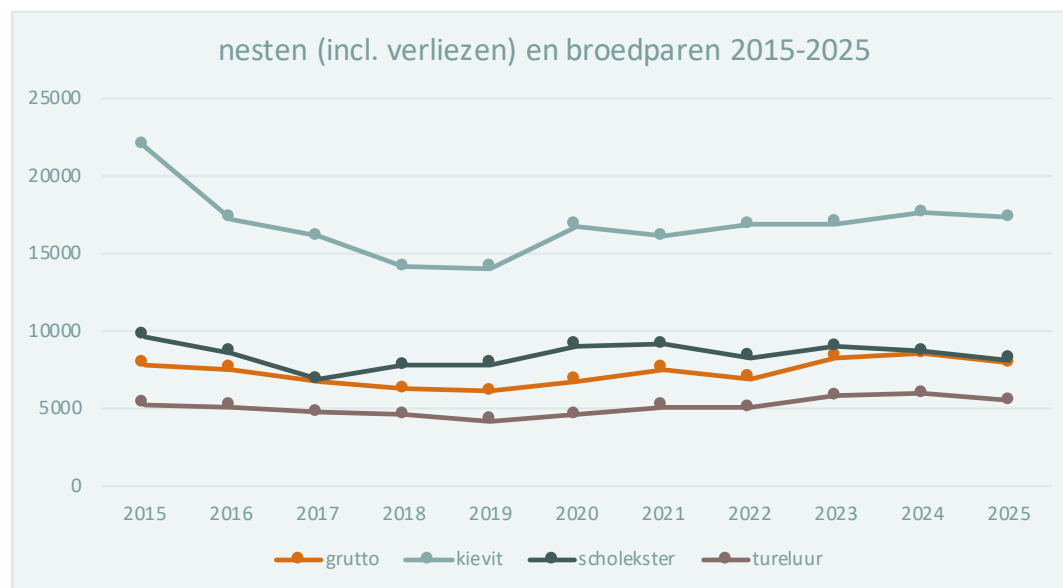
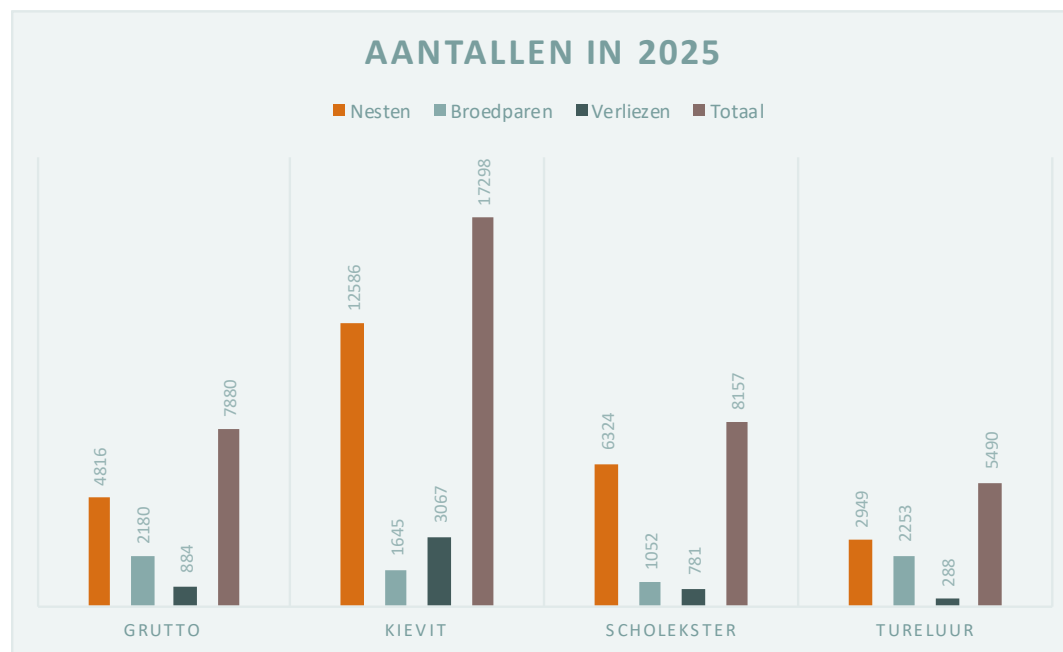

- zwarte kraai
- ooievaar en/of reigers
- bruine kiekendief
- andere vliegende predatoren
- grondpredatoren (zoogdieren)

De samenwerking met boeren werd door een ruime meerderheid als goed ervaren. 91% van de nazorgers had contact met boeren, al verschilde de intensiteit van dat contact. De helft van de respondenten gaf aan dat er toch soms verlies optrad tijdens landbouwwerkzaamheden. In bijna een kwart van de gevallen ging het om verlies ondanks goede samenwerking, in 7% om miscommunicatie en in 7% om onwil. Daarnaast wilde of kon 11% geen uitspraak doen over de oorzaak. Deze cijfers onderstrepen het belang van blijvende afstemming tussen nazorgers en agrariërs om verstoring en verliezen te voorkomen.

De open antwoorden aan het einde van de vragenlijst lieten een grote betrokkenheid zien. Veel nazorgers maakten zich zorgen over het effect van predatie op het broedsucces en over het ontbreken van een duidelijk beeld van de kuikenfase in de laatste weken. Ook klonk frustratie door over het gevoel dat inspanningen niet altijd voldoende resultaat opleveren. Tegelijkertijd werden positieve voorbeelden genoemd van goede samenwerking, effectieve innovaties en gebieden waar kuikens wel succesvol uitvlogen. Deze reacties bevestigden dat 2025 een seizoen was waarin inzet, veerkracht en zorg hand in hand gingen en waarin de kuikenfase opnieuw de belangrijkste uitdaging vormde voor de weidevogelbescherming in Fryslân.

Deze grafieken geven een beeld van de aantallen gemelde nesten, verliezen en broedparen in 2025 en de jaren ervoor. Meer informatie is te vinden in de teksten per soort.

Een sijke (kievitvrouw) op het nest.
De eieren komen na ongeveer vier weken broeden uit.
Foto: Wiebe Palstra

2.3 Kievit

Op 8 maart vonden Ewout Schröder en Auke Tuinstra het eerste kievitsei van Fryslân in 2025. Meer hierover is te lezen in paragraaf 2.7

In de eerste weken van het seizoen kwamen de meldingen maar mondjesmaat binnen. Op 24 maart stond de teller pas op 100 meldingen. Daarna werd de achterstand echter snel ingehaald, op 29 maart passeerden we de 1000 meldingen. Dit kwam mede doordat we de piek in het aantal binnengekomen meldingen op diezelfde dag bereikten. De datum van die piek is daarmee dezelfde als vorig jaar, maar het aantal lag ruim 100 meldingen hoger. Op 29 maart 2025 werden er 541 nesten en broedparen gemeld, wat het hoogste dagtotaal is van de afgelopen vijf jaar.

Tot en met 19 mei bleven er daarna per dag gemiddeld meer dan 100 meldingen met kievit als soort binnenkomen.

Uiteindelijk kwamen er in totaal iets minder meldingen van nesten (inclusief verlies) en broedparen binnen dan vorig jaar. Wanneer we de verliezen eruit filteren, ontstaat er echter een duidelijke plus. Dit wordt vooral verklaard door de hoge predatiedruk in het broedseizoen van 2024, die in 2025 aanzienlijk lager was tijdens de legselfase. Daardoor zijn er ruim 1500 minder verliezen geregistreerd dan vorig jaar.

Bij deze grutto in vlucht is duidelijk te zien waarom de Engelse naam 'black-tailed godwit' (zwart-staart grutto) is.
Foto: Wiebe Palstra

2.4 Grutto

In Noord-Holland werd het eerste grutto-ei van Nederland gevonden op 27 maart. In Fryslân moesten we wachten tot 2 april. Toen trof boer Minne Poelsma van Reahûs op eigen grond een 'twake skries' aan. Op 13 april gingen we de 100 ingevoerde nesten en broedparen voorbij, net als vorig jaar drie dagen later dan een jaar eerder. De piek van meldingen op één dag kwam al op 25 april binnen, maar was met 396 meldingen minder hoog dan de piek in 2024 (449). Opvallend was de tweede piek met 375 meldingen op 5 mei. Na 15 mei zagen we een flinke daling van het aantal meldingen per dag, wat er op wees dat de meeste grutto's daarna niet meer opnieuw aan een broedpoging begonnen.

In de periode van 1 tot en met 4 juni vond de tweede alarmtelronde plaats. Het Bruto Territoriaal Succes (BTS), berekend op basis van het aantal alarmerende ouderparen in die ronde en eerder al geregistreerde nesten en broedparen, bleef dit jaar iets onder de streefwaarde van 70%. Deze uitkomst komt overeen met de verwachtingen in het veld. Het lijkt erop dat er dus opnieuw niet genoeg kuikens groot geworden zijn in 2025, maar het resultaat is lang zo slecht niet als een jaar eerder.

2.5 Scholekster

In 2025 laat de scholekster opnieuw een minder goed resultaat zien dan een jaar eerder. Daarmee zijn we na de betere jaren 2021 en 2023 terug op het niveau van 2019, met ruim 7000 nesten en broedparen. Ook uit het verhaal dat scholekster-expert Bruno Ens van SOS scholekster hield tijdens de Kontaktjûn in november, blijkt dat deze soort het moeilijk heeft. Ondanks zijn grote aanpassingsvermogen dalen de aantallen broedparen al jaren.

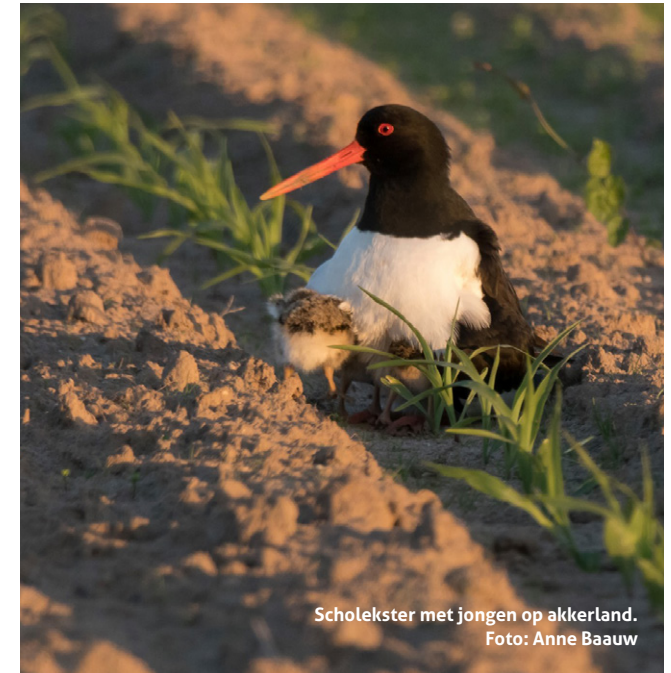
Het eerste scholeksterrei van Fryslân van 2025 werd gevonden op 4 april door Cor de Boer van Hollum op Ameland. Op 18 april pas kwam de 100ste melding binnen. Net als de kievit had de scholekster daarmee een langzame start van het broedseizoen.

2.6 Tureluur

Al enige jaren is de trend van de tureluur licht positief. Dit jaar ging het aantal meldingen van nesten en broedparen helaas wel een beetje omlaag. Ondanks de relatief trage grasgroei, waardoor nesten lang goed te vinden waren en ondanks de inzet van drones. Om de positieve lijn vast te houden, moet de soort volgend jaar wel weer een plusje laten zien.

Het eerste tureluurei van 2025 werd gemeld door Olga ter Hart. Zij vond in een perceel nabij Akkrum, met oud grasland en plasdraspompen, een 'ientsje' op 9 april. Een paar dagen later was het een mooi broedsje geworden. Op 17 april passeerden we 100 meldingen. De piek van meldingen op één dag was voor de tureluur niet heel hoog (209) en werd op 30 april bereikt.

Daarbij past dat de piek van meldingen pas op 15 mei bereikt werd (bijna een week later dan de piek in 2024), er werden die dag 322 nieuwe nesten en broedparen gemeld, wat wel wat hoger is dan de 291 van vorig jaar.

Scholekster met jongen op akkerland.
Foto: Anne Baauw

Het voltallige legsel van het eerste, Friese, tureluurei van 2025. Foto: Olga ter Hart-Nijholt

2.7 Eerste eieren

Een 'fentsje ljip': één ei van de kievit in een nest.

Foto: archief BFWW

Tijdens een koude periode lag er op 27 februari in het noordoosten van Fryslân zelfs een dik pak sneeuw. Geen vroege eerste eieren dus en zeker geen record zoals in 2019 (28 februari)!

Op zaterdag 8 maart om 07.25 uur vonden Ewout Schröder (Jirnsum) en Auke Tuinstra (Drachten) op een perceel van boer Jan de Haan in Luxwoude het eerste kievitsei van Fryslân. De twee mannen, die elkaar nog maar pas hadden leren kennen via hun gedeelde passie voor het veldwerk, waren de avond ervoor al ter plaatse geweest. Toen ze in de vroege ochtend opnieuw gingen kijken troffen zij in de ochtendzon een prachtig eitje aan. Direct belden ze de BFWW en de vondst werd ter plekke officieel goedgekeurd door voorzitter Keimpe Strikwerda en medewerker Inge van der Zee.

Diezelfde middag volgde de huldiging op het Provinciehuis, waar commissaris van de Koning Arno Brok, natuurgedeputeerde De Vries en burgemeester Andries Bouwman hun waardering uitspraken voor de traditie en voor de kundigheid van de vinders. Schröder en Tuinstra ontvingen een oorkonde, het vindersloon en de Sulveren Ljip, die zij samen zullen delen.

Vlak voor de beide heren werden gehuldigd kwam al het eerste gemeente-ei binnen. Steven Klijn (Terschelling) was daarmee net te laat voor het eerste provinciale ei, maar hij geeft het nog niet op, het gaat hem een keer lukken!

De eerste dagen daarna kwamen er af en toe nieuwe gemeentes bij, maar op 14 en 15 maart ging het snel. In twee dagen tijd kwamen negen meldingen van eerste eieren binnen op het Bonds bureau. Eén daarvan, op 14 maart, was de melding van de twaalfjarige Hidde van Dam uit Bakhuizen, die om kwart over drie een nest met twee eieren bij Koudum had gevonden. Ondanks de kou was hij twee dagen achter elkaar het veld in gegaan, de eerste dag alleen, nu samen met zijn vader. Hij wilde koste wat kost nog een keer het eerste jeugdei vinden. Op de percelen van boer Haytema waren veel kievitjes aanwezig en het lukte hem om precies dat ene paar te vinden dat al had gelegd. Hij vond een twake in een prachtig opgemaakt nest. De volgende ochtend werd hij gehuldigd en kreeg hij het Sulveren Polske uitgereikt door gedeputeerde De Vries.

De aaisikersperiode duurde daarmee precies tien dagen, vijf dagen korter dan een jaar eerder.

De beide vinders van het eerste ei worden nog diezelfde ochtend geïnterviewd door Omrop Fryslân.

Foto: Inge v/d Zee

Voor het oog van de camera bewonderen Hidde van Dam en natuurgedeputeerde De Vries samen het Sulveren Polske.

Foto: Inge v/d Zee.

Gemeente	Datum	Locatie	Vinder
Provincie	8 maart	Bij Lúkswâld	 Ewout Schröder (30) uit Jirnsum en Auke Tuinstra (28) uit Drachten
Terschelling	8 maart	Stryperpolder	Steven Klijn (66) van Terschelling
De Fryske Marren	9 maart	Bij Oldelouwer	Jan Nutma (32) uit Nes en Harry Wijbrands (34) uit Molkwerum
Leeuwarden	9 maart	Bij Baard	Anne Wind (34) uit Pingjum
Weststellingwerf	11 maart	Bij Sonnega	Jeroen Hofstee (45) uit Wolvegea
Súdwest Fryslân	11 maart	Workumerwaard	Jan H. Kroese (59) uit Bolsward en Marco Veldhuizen (63) uit Sneek
Waadhoeke	12 maart	Bij Tsjom	Klaas Stapensea (58) uit Emmeloord
Opsterland	13 maart	Bij Nijbeets	Ewout Schröder (30) uit Jirnsum en Klaas Stapensea (58) uit Emmeloord
Smallingerland	14 maart	Bij Oudegea	Arjen Biesma (25) uit Nijega
Ameland	14 maart	Bij Hollum	Cor Dokter (78) uit Hollum
Heerenveen	14 maart	Bij Gersloot	Auke Tuinstra (28) uit Drachten en Rinze v/d Ploeg (56) uit Kootstertille
Achtkarspelen	14 maart	Bij Stynsgea	Hesseljan van Lune (14) uit Buitenpost
Jeugdei	14 maart	Bij Koudum	 Hidde van Dam (12) uit Bakhuizen
Dantumadiel	15 maart	Bij Feanwâlden	Bertjaap Darwinkel (41) uit Roden
Noardeast Fryslân	15 maart	Bij Brantgum	Symen Abe Hoekstra (55) uit Cornjum
Ooststellingwerf	15 maart	Bij Ravenswoud	Amarins Willemsma (49) uit Húns
Tytsjerksteradiel	15 maart	Bij De Lytse Geast	Wiebe Hietkamp (57) uit Burgum
Harlingen	16 maart	Bij Midlum	Doede Kooistra (34) uit Easterein
Schiermonnikoog	17 maart	Bij het dorp	Douwe Dam (56) van Schiermonnikoog

2.8 Drones

Eind 2025 hadden de BFWW en de lokale vogelwachten samen 30 drones in eigendom. We leiden onze eigen piloten op, dit jaar behaalden 52 nieuwe piloten hun certificaat, een recordaantal. Een aantal van die nieuwe piloten gaan vliegen met door lokale vogelwachten aangeschafte drone. Dit jaar kwamen er zeven vogelwachten met een eigen drone bij en ook dat is een record. Alle dronepiloten vliegen binnen de zogenaamde 'open categorie', dit geeft ruimte om binnen bepaalde voorwaarden naar eigen inzicht dronevluchten uit te voeren. Eind 2025 kwam het bericht dat rondom de vliegbasis Leeuwarden een zone ligt waarbinnen het vliegen in die open categorie niet mogelijk is.

De weidevogeldrone aan het werk.

Foto: archief BFWW

Gezien de onrust in de wereld is het begrijpelijk dat hier strenger op gehandhaafd gaat worden. Dat betekent nogal wat voor de vogelwachten met gebied binnen deze CTR-zone. De BFWW doet er alles aan om vliegen in dat gebied ook in 2026 toegestaan te krijgen, maar op dit moment is nog onzeker of dat ook gaat slagen.

De AI-drone bepaalt aan de hand van 'gewone' foto's zijn resultaten.

Foto: archief BFWW

In 2025 is binnen het project Nestdrone, onder leiding van de BFWW, een grote stap gezet op het gebied van intelligente software, waarbij AI wordt ingezet om de dronebeelden direct en ter plekke te beoordelen en te classificeren. Technisch is de software nu gereed om zelfstandig operationeel ingezet te worden. In 2026 wordt daarmee bij een aantal vogelwachten een pilot gedraaid. De uitkomsten daarvan worden gebruikt om het systeem nog bij te schaven. Doel is om in 2027 de AI-software in te kunnen zetten bij alle drones van de BFWW en van de vogelwachten. Vanzelfsprekend is die AI-software nu al rechtstreeks gekoppeld aan ons registratiesysteem.

2.9 Projecten

Jaarbericht

Vanuit het Olterterp Oerlis (zie paragraaf 1.6) werkt een redactie van zeven personen ieder jaar onder leiding van de BFWW aan de publicatie van het Jaarbericht – Weidevogels in Fryslân. In dit Jaarbericht presenteren de deelnemende partijen gezamenlijk hun cijfers van het afgelopen weidevogelseizoen. Naast de BFWW maken ook BoerenNatuur Fryslân, Sovon vogel onderzoek Nederland, Provinsje Fryslân, It Fryske Gea, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer deel uit van de redactie.

In het Jaarbericht over 2025 omschrijft de redactie het broedseizoen als volgt:

Na het teleurstellende jaar 2024 bood 2025 een seizoen dat in eerste instantie weinig opzien baarde. Toch laat een nadere blik op de afzonderlijke maanden en regio's een veel genuanceerder beeld zien. In sommige gebieden werd met tevredenheid gekeken naar het aantal uitgevlogen kuikens, terwijl elders met lede ogen werd aangezien hoe de jongen het niet haalden. De verschillen zijn deels te verklaren door de hoge predatiedruk in een aantal gebieden. Daarnaast speelde de uitzonderlijk droge start van het voorjaar een merkbare rol in het verloop van het seizoen.

Serieuze belangstelling voor nestbeschermers en vangmiddelen tijdens de Weidevogelpraktijkmiddag op 14 april.

Foto: Archief BFVW

Grutsk op ús Greidefûgels

In 2025 vestigde Grutsk op ús Greidefûgels wederom de aandacht van boeren en loonwerkers op het belang van de bescherming van de weidevogels. In het zevende jaar van de campagne werd opnieuw gewerkt met de praktische middelen die in de beginjaren zijn ontwikkeld (nestpannen, kruidenrijke mengsels, greppelpompjes) en met de acties 'gewurde litte' en 'rûg dongje'.

Ruim vijftig boeren sloten zich in 2025 aan bij één of meer van die acties. Over de hele periode 2018–2025 deden daardoor in totaal 926 boeren mee. In de loop der jaren zijn ook achttien loonwerkbedrijven aangehaakt.

De vraag naar de praktische materialen bleef hoog. Er werden afgelopen jaar 230 nestpannen geleverd en 253 kruidenpakketten, wat de totalen sinds 2018 op respectievelijk 4202 en 1463 brengt. Daarnaast zijn in 2025 46 greppelplaspompjes verstrekt, waarmee dat totaal op 261 uitkomt. Negen nieuwe vernattingsadviezen helpen boeren om stappen te zetten richting een natter en geschikter broedlandschap.

Zichtbaarheid in het veld vormde ook dit jaar een belangrijk onderdeel van Grutsk. Met 54 nieuwe 'gewurde litte'-bordjes en 46 'ik dongje rûch'-bordjes groeit het totaal aantal herkenningpunten in 'it fjild'

gestaag. In totaal zijn er nu 325 (gewurde litte) en 267 (ik dongje rûch) bordjes geplaatst.

Nieuw dit jaar was de organisatie van een Weidevogelpraktijkmiddag. Op 14 april kwamen de echte 'fjildminsken' bij elkaar in Hommerts om bij te praten over effectieve beschermingsmiddelen, zowel de nieuwste middelen als beproefde methodes kwamen aan bod. Gezien de reacties van het publiek was de middag zeker voor herhaling vatbaar!

Kuikens in het land, poes in de mand

Sinds 2020 zet de BFVW zich met de campagne Kuikens in het land, poes in de mand in voor het verminderen van predatie door katten in weidevogelgebieden. Het blijft een urgente boodschap. Onderzoek laat zien dat katten 's nachts verrassend grote afstanden afleggen en daarbij broedende vogels verstoren of kuikens doden. Veel eigenaren realiseren zich dit niet, juist omdat hun kat overdag vaak rustig in de vensterbank ligt te slapen.

De campagne richt zich op kattenbezitters. Met een positieve, uitnodigende toon en herkenbare beelden vragen we hen om katten 's nachts binnen te houden tijdens het broedseizoen. Juist deze laagdrempelige benadering blijkt effectief: mensen voelen zich aangesproken zonder dat er met de vinger wordt gewezen. Vanaf het begin kreeg de campagne brede steun van partners als de Provinsje Fryslân, BoerenNatuur Fryslân, de agrarische collectieven, It Fryske Gea, de Friese Milieu Federatie, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en — sinds 2021 — ook Vogelbescherming Nederland. Vanaf 2022 sloten natuurorganisaties in Groningen, Overijssel, Utrecht en Zuid-Holland aan, waardoor de gezamenlijke impact verder groeide.

In 2025 is de campagne opnieuw stevig neergezet op meerdere platforms. De vernieuwde video's, foto's en website (poesindemand.nl) bleven het centrale middelpunt. De boodschap werd verspreid via sociale media, Google-advertenties, huis-aan-huiskranten en promotiemateriaal als spandoeken en busreclames. Door de brede inzet van kanalen is in 2025 opnieuw een groot publiek bereikt binnen de doelgroep, binnen en buiten Fryslân. In totaal zagen 331.510 mensen de

campagneboodschap voorbij komen. Daarmee blijft Kuikens in het land, poes in de mand een belangrijke pijler in de bewustwording rond predatiedruk tijdens het broedseizoen, met directe betekenis voor de kwetsbare weidevogels die Fryslân rijk is.

Stimuleringsfonds Boerenlandvogels Fryslân

In 2023 is het Stimuleringsfonds Boerenlandvogels Fryslân opgericht op verzoek van de Provinsje Fryslân, als alternatief voor de weinig gebruikte subsidieregeling 'vliegende euro's'. Die regeling bleek in de praktijk onvoldoende aantrekkelijk voor boeren vanwege de lage vergoeding per nest en de administratieve lasten. Het Stimuleringsfonds richt zich op agrariërs buiten ANLb beheergebieden die extra inspanningen leveren voor de bescherming van weidevogels. In plaats van vergoedingen per nest werkt het fonds met waarderingspremies per hectare, gebaseerd op veldsituaties waarin werkzaamheden zijn uitgesteld of waarin specifiek beheer is toegepast.

Voordrachten worden ingediend door vogelwachten, collectieven of andere betrokkenen en beoordeeld via twee sporen. Spoor A betreft het last minute beschermen van broedsuccessen in bijvoorbeeld maïsercelen en wordt tijdens het broedseizoen beoordeeld en toegekend. Spoor B belooft doelbewust beheer, zoals plasdras buiten ANLb regelingen, en wordt jaarlijks beoordeeld door een jury. De winnaars ontvangen de Boerefûgellânprîis.

Het fonds werd op 15 april 2025 opengesteld met een beschikbaar budget van € 100.000,-, al bleek een deel van de middelen uiteindelijk niet nodig. Door de droogte trokken veel vogels weg uit de reguliere percelen en

daarnaast begon het maaien op veel plekken later dan in voorgaande jaren. In totaal kwamen 31 voordrachten binnen waarvan er 27 zijn gehonoreerd. Daarmee werd op 111,75 hectare werk uitgesteld en zijn 175 broedgevallen beschermd. Het fonds levert daarmee niet alleen directe bescherming op, maar stimuleert ook bewustwording onder boeren en het delen van goede voorbeelden.

Tijdens de presentatie van het Jaarbericht 2025 – Weidevogels in Fryslân, waarover elders in dit jaarverslag meer te lezen is, werd ook de Boerefûgellânprîis van het Stimuleringsfonds uitgereikt. De eerste prijs ging naar een samenwerking van twee boeren en een nazorger binnen Vogelwacht Bolsward. Een aanmoedigingsprijs werd toegekend aan boer Veltman van Vogelwacht Bakhuizen/Oudemirdum.

Spoor A	2023	2024	2025
Aantal voordrachten	16	30	31
Aantal toekenningen	14	29	27
Aantal deelnemers	14	22	21
Totaal aantal hectares	76,2	121,6	111,75
Aantal voordrachten met 1 verlenging	6	18	13
Aantal voordrachten met 2 verlengingen	4	7	9
Aantal voordrachten met 3 verlengingen	3	5	5

03 broedzorg

3.1 Algemeen

De BFVW keek ook in 2025 verder dan de vier bekende weidevogelsoorten. De aandacht voor het bredere palet aan broedvogels kreeg opnieuw vorm binnen de commissie broedzorg, waar vrijwilligers zich met toewijding inzetten voor tal van soorten die in Fryslân hun plek zoeken. Zij zorgen voor nestgelegenheid, variërend van zwaluwtillen tot uilenkasten, en zetten zich in voor het ringen van vogels. Tegelijkertijd verzamelen zij, samen met alle vogelwachten, waardevolle gegevens over waarnemingen, broedparen en nesten, inclusief aantallen eieren en kuikens van een heel scala aan vogelsoorten. Zo ontstaat een rijk beeld van wat er leeft in het veld.

In het BFVW registratiesysteem werden in 2025 meldingen gedaan van 189 verschillende vogelsoorten. Van 146 daarvan werd minstens één nest of broedpaar geregistreerd. Tussen de 189 soorten zaten 24 waarbij slechts een enkele melding werd gedaan. In veertien gevallen ging het om een eenmalige waarneming, in vier gevallen om een nest en in zes gevallen om een broedpaar. Daarnaast doken zes vogelsoorten op die in 2025 wel, maar in 2024 niet in het systeem voorkwamen.

Tussen de meldingen zaten een paar opvallende soorten.

De **porseleinhoen**, gemeld door Vogelwacht Stiens, was zonder twijfel een bijzonderheid. Deze schuwe moerasvogel lijkt op een kleine waterral en wordt in Nederland weinig gezien. Er wordt landelijk geschat dat er ongeveer driehonderd broedparen zijn en de soort is sterk afhankelijk van ondiep water, maximaal een centimeter of vijftien.

Ook de **oehoe** werd gemeld. Vogelwacht Het Oud Bildt meldde een waarneming van deze indrukwekkende uil. Hoewel de soort zich de afgelopen jaren sterk heeft uitgebreid en er in 2025 zelfs een broedgeval in Fryslân is vastgesteld, aan de grens met Drenthe, was deze waarneming bijzonder omdat de vogel werd gezien in een bosje tegen de Waddenzeedijk. Het is goed denkbaar dat we de komende jaren vaker meldingen van deze soort zullen ontvangen.

Tot slot was er een broedgeval van de **kwartelkoning** in Vogelwacht Joure. Het kenmerkende crex crex geluid werd meerdere malen gehoord, voldoende om als broedpaar te gelden. De soort blijft zeldzaam en leidt een verborgen bestaan, wat dit soort meldingen extra waardevol maakt.

Oehoe.
Foto: Adobe Stock

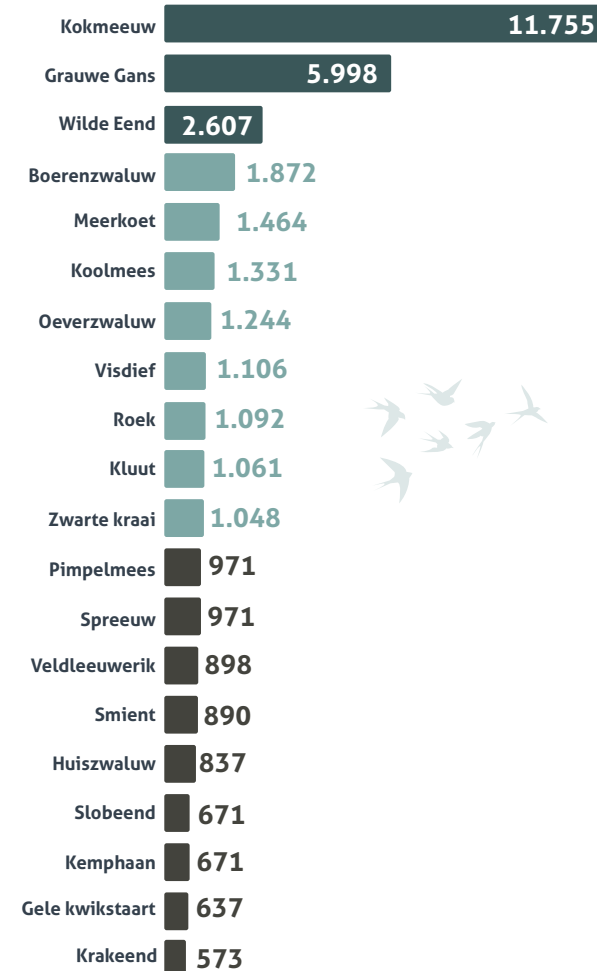
Meest gemelde soorten in 2025

(nesten+broedparen+waarnemingen)

Onder de algemene vogelsoorten werden opnieuw hoge aantallen geregistreerd. De kokmeeuw blijft, net als vorig jaar, bovenaan staan in de top drie van meest gemelde soorten. Vooral de vele broedmeldingen van de vogelwachten Terschelling en Harlingen/Kimswerd spelen daarbij een belangrijke rol. De grauwe gans nam dit jaar de tweede plaats over, met meldingen uit de hele provincie. De wilde eend eindigde op de derde plaats en werd nog breder verspreid gemeld. Dat komt doordat grauwe ganzen zich vaak in grotere groepen concentreren, terwijl wilde eenden meer gespreid voorkomen.

In de top 20 deden zich ook verschuivingen voor. De smient was de grootste stijger en sprong van plek 36 naar plaats vijftien, een opmerkelijke toename. Nieuwe binnenkomers waren verder de oeverzwaluw, de roek en de kempiaan. Vooral die laatste sprong eruit doordat verschillende vogelwachten – waaronder Lekkum/Miedum en Dokkum – soms groepen van wel 120 exemplaren in één keer meldden.

Het enige geregistreerde broedpaar in 2025 kwam eveneens uit het gebied van Vogelwacht Dokkum. Door deze verschuivingen verdwenen de stormmeeuw, brandgans, kleine mantelmeeuw en graspieper uit de top 20. Dit lijkt eerder een gevolg van ontbrekende registraties dan van een daadwerkelijke afname van deze soorten.

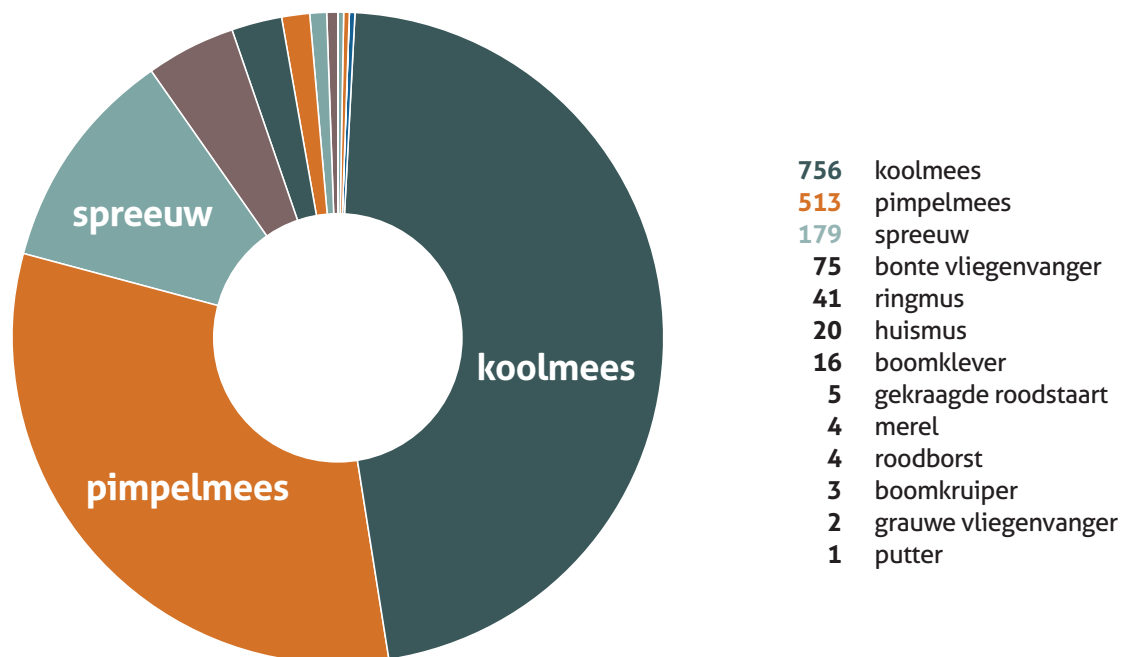
3.2 Nestkasten

Het aantal geregistreerde nestlocaties in het BFVW systeem is in 2025 opnieuw gegroeid. Aan het einde van het jaar stond de teller op ruim 10.300 locaties waar vogels kunnen broeden. Het gaat om een bont geheel van ooievaarspalen, scholeksterplateaus, eendenkorven en allerlei typen nestkasten. Niet alle locaties zijn voorzien van een code. Voor 673 van hen ontbreekt een code in het systeem, waardoor het aantal plekken waaraan daadwerkelijk een soortmelding kan worden gekoppeld net onder de mijlpaal van 10.000 blijft. In deze paragraaf richten we ons op de nestkasten voor kleine zangvogels, met uitzondering van zwaluwen die elders in het verslag worden behandeld.

Van alle geregistreerde nestlocaties zijn er meer dan 7.000 bedoeld voor kleine zangvogels. Bij bijna 1.500 van deze locaties werd in 2025 een nest of broedpaar gemeld. In 1.244 gevallen ging het om kool- of pimpelmezen. De overige 256 meldingen betroffen soorten die eveneens dankbaar gebruikmaken van deze nestgelegenheid, zoals de bonte en grauwe vliegenvanger, huis- en ringmus, boomklever en boomkruiper, en de gekraagde of zwarte roodstaart.

Het grootste deel van de kastjes – ruim 6.500 stuks – is specifiek bestemd voor mezensoorten. Dat verklaart waarom de koolmees en de pimpelmees, net als in eerdere jaren, de lijst aanvoeren van soorten die het meest gebruikmaken van nestkasten. In totaal kwamen er voor 1.378 mezenkasten meldingen binnen.

Bezetting nestkasten (zangvogels) 2025

Koolmezen totaal

1.197

op een mezenkast
724

op andere nestlocatie
32

los
441

De koolmees bleef in 2025 de meest gemelde nestkastbewoner. In totaal werden 1.197 nesten en broedparen geregistreerd, een toename van 74 ten opzichte van vorig jaar. Daarvan bevonden zich er 724 in mezenkasten en 32 in andere typen nestkasten. De overige 441 meldingen waren niet aan een specifieke nestlocatie gekoppeld.

Pimpelmezen totaal

814

op een mezenkast
500

op andere nestlocatie
13

los
301

De aantallen bij de pimpelmees laten een vergelijkbaar beeld zien, al blijven ze iets lager. In 2025 werden 814 nesten en broedparen gemeld, wat neerkomt op een stijging van 25% ten opzichte van het jaar ervoor. Van deze meldingen werden 359 gekoppeld aan mezenkasten en 22 aan andere nestkasten. De resterende 269 meldingen stonden los van een geregistreerde nestlocatie.

Er werden 22 meldingen nesten en broedparen van een putter geregistreerd in 2025, 1 daarvan is als verloren opgegeven en 1 werd gekoppeld aan een nestkast. Er werden daarnaast 131 waarnemingen van de soort ingevoerd. Foto: Wiebe Palstra

De vele meldingen illustreren niet alleen het succes van de nestkasten, maar ook de aandacht en inzet van vrijwilligers die jaar in jaar uit bijdragen aan een rijk en gedetailleerd beeld van het broedseizoen. We zijn er echter van overtuigd dat er nog veel meer te melden valt binnen Fryslân. Daarom een oproep aan al onze vrijwilligers: ga/blijf ook alle soorten binnen je vogelwacht registreren in de app! Daarmee krijgen we een completer beeld van wat er in onze provincie zoal vliegt en zingt.

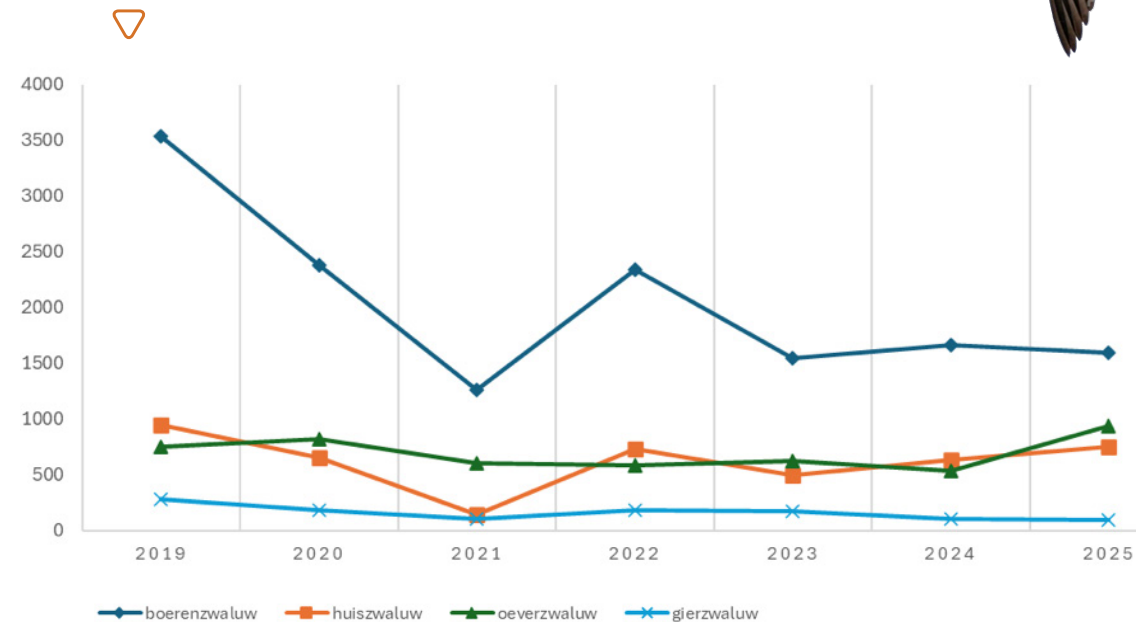
3.3 Zwaluwen

Onze Wurkgroep Swellen werkt aan een completer overzicht van de situatie van vier zwaluwsoorten in Fryslân. Daarnaast stimuleren ze vogelwachten om meer voor de zwaluwen te doen. Fryslân blijft namelijk een sleutelprovincie voor zwaluwen, maar het huidige beeld is vooral het resultaat van actieve bescherming en vrijwilligerswerk. Zonder die inzet zouden meerdere soorten duidelijk slechter scoren. De Wurkgroep heeft in 2025 onze cijfers naast die van Sovon gelegd en is daarbij tot de conclusie gekomen dat we als monitoringsorganisatie ieder ongeveer de helft van de beschikbare tellingen binnenkrijgen. Daarnaast lijkt het erop dat alle zwaluwsoorten nog onderteld worden in onze provincie. De mannen van de Wurkgroep Swellen (Gerard Tamminga, Claas Frankena en Thomas Dijkstra) roepen alle vogelwachtvrijwilligers dan ook op om zoveel mogelijk zwaluwen binnen de vogelwacht te monitoren én te helpen met nestgelegenheid. Vogelwachtbesturen kunnen de mannen van de Wurkgroep Swellen bijvoorbeeld uitnodigen voor een ledenvergadering. Het feit dat een ruime helft (59) van de vogelwachten inmiddels tellingen van minstens één zwaluwsoort heeft ingevoerd, laat zien dat de oproep zijn vruchten begint af te werpen.

Bijzonder genoeg om ook nog even te noemen zijn de 11 ecotillen die in Fryslân staan. Ze zijn bijna allemaal ook nog eens bezet door verschillende vogelsoorten.

nesten en broedparen zwaluwen 2019-2025

Boerenzwaluw (*Hirundo rustica*)

De boerenzwaluw is wijdverspreid in het Friese boerenland en broedt vooral in open stallen en schuren. De landelijke en provinciale trend is overwegend stabiel. In 2025 registreerden 53 vogelwachten 271 nesten, 1323 broedparen en 276 waarnemingen. Twee gecontroleerde nesten gingen verloren en bij 97 is ingevoerd dat de jongen zijn uitgevlogen. Eind 2025 zijn afspraken gemaakt met FrieslandCampina (FC) over het project 'bescherming van de boerenzwaluw'. Op potentieel geschikte plekken bij boeren, die aangesloten zijn bij FC, worden broedplankjes opgehangen om broedplaatsen te creëren waar voor de zwaluwen geen houvast is. Vervolgens wordt, door de vogelwachten, ingevoerd wat het resultaat is van de nieuwe nestgelegenheid. FrieslandCampina betaalt de broedplankjes.

Huiszwaluw (*Delichon urbicum*)

De huiszwaluw broedt koloniegewijs in dorpen en kleine steden. Fryslân is een kernprovincie voor deze soort, die profiteert van actieve bescherming, zoals kunstnesten, plankjes tegen overlast en structurele kolonietellingen door vogelwachten. Na een sterke afname tussen 1970 en 1990 trad er vanaf 2000 wat herstel op in de aantallen. De huiszwaluw doet het in Fryslân relatief goed dankzij actieve bescherming; de trend is momenteel stabiel tot licht stijgend, zonder alle inzet zou de trend waarschijnlijk negatief zijn. In totaal voerden 31 vogelwachten 209 nesten, 548 broedparen en 79 waarnemingen in. Van 120 gecontroleerde nesten is bekend dat de jongen uitvlogen, één nest ging verloren. In Fryslân staan 57 huiszwaluw-tillen, waarvan minder dan de helft bezet is. In 2026 ondersteunen we vogelwachten met een prak-

tische handleiding over geschikte locaties voor zwaluwtillen, vergunningen, sponsoring en plaatsing. Vogelwachten met een zwaluwtil zullen worden benaderd met het verzoek hun gegevens in te voeren in het BFVW systeem of eventueel aan te leveren bij de Commissie Briedsoarch.

Oeverzwaluw (*Riparia riparia*)

De oeverzwaluw is plaatselijk algemeen en broedt in kolonies in steile zandige oevers, met sterk fluctuerende aantallen afhankelijk van broedwanden, waterpeil en weer. In 2025 voerden zes vogelwachten 933 nesten (uitkomst niet bekend) en 305 broedparen in. Actief beheer van natuurlijke en aangelegde wanden blijft doorslaggevend voor een goede trend van de oeverzwaluw. Ook hier vermoeden we ondertelling, de Wurggroep gaat in 2026 vogelwachten hierover benaderen.

Gierzwaluw (*Apus apus*)

De gierzwaluw broedt vooral in de bebouwde omgeving en is daarbij afhankelijk van geschikte naden en kieren. De soort is kwetsbaar bij renovatie en verduurzaming van gebouwen als er niet wordt voorzien in nestvoorzieningen. De landelijke trend laat een afvallende afname zien. In Fryslân is de trend redelijk stabiel, maar de soort blijft kwetsbaar, behoud van nestgelegenheid is cruciaal. In 2025 noteerden 25 vogelwachten 68 nesten (bij drie nesten uitgevlogen jongen gemeld) en 91 broedparen. Fryslân telt drie gierzwaluw-tillen waarvan er twee door gierzwaluwen bezet zijn, de andere wordt gebruikt door mussen en spreeuwen. Voor 2026 komt er een telhandleiding voor vogelwachten en in Heerenveen wordt bij Aeres vmbo een nieuwe til geplaatst.

Samenvattend

de vier soorten op een rij

Soort	Trend	Opmerking
Huiszwaluw	stabiel / lichte stijging	Dankzij bescherming
Boerenzwaluw	stabiel	Afhankelijk van boerenland
Oeverzwaluw	wisselend	Broedwand cruciaal
Gierzwaluw	kwetsbaar	Renovaties grootste risico

De oeverzwaluw kende met 939 broedparen een recordaantal registraties in 2025.
Foto: Wiebe Palstra

3.4 Uilen en roofvogels

Werkgroep Kerkuilen Friesland

We kijken terug op een mooi stabiel broedjaar. De muizenpopulatie nam zichtbaar toe, waardoor kerkuilen ruim voldoende voedsel konden vinden. Het vooruitzicht voor begin 2026 is minder gunstig. De langdurige sneeuwval van januari vormt een risico omdat kerkuilen geen vetreserves opbouwen en dagelijks moeten eten. Bij sneeuwperiodes van meer dan tien dagen komen meldingen van in moeilijkheden geraakte uilen doorgaans snel binnen. De prooidieren bevinden zich dan onder een dikke sneeuwlaag en zijn voor de kerkuil minder toegankelijk.

Naast het veldwerk was er in 2025 ruimte voor kennismaking en educatie over kerkuilen. Vrijwilligers en belangstellenden kregen de kans om mee op pad te gaan met ervaren leden van de werkgroep. Ook het contact met de Zoogdierenvereniging is weer opgepakt. In het verleden onderzochten hun vrijwilligers de uilenballen die door de werkgroep werden ingezameld, wat waardevolle informatie opleverde over aanwezige muizen- en prooi

Vier uilskuikens (kerkuil), klaar om geringd te worden.
Foto: Wiebe Palstra

soorten. Dit jaar leverden verschillende rayons opnieuw materiaal aan. De eerste resultaten waren bijzonder: in meerdere gebieden werd de zeldzame waterspitsmuis aangetroffen, een soort die men daar niet had verwacht. Op dit moment zijn we op zoek naar nieuwe mensen om ons, maar vooral de kerkuilen, in Fryslân te helpen. Voor onze rayons Bitgum, Wartena, Joure en Franeker zijn er bijvoorbeeld vrijwilligervacatures en ook elders is meer hulp welkom! Onze vrijwilligers zijn altijd bereid om u eens mee op pad te nemen. Bij interesse graag contact opnemen via buorren1@hotmail.com of het Bondsbureau.

Resultaten 2025*

* Vanuit een aantal gebieden zijn de gegevens nog niet aangeleverd, het overzicht is daarmee niet compleet.

Nesten en broedparen	Waarnemingen	
Bosuil	3	2
Kerkuil	126	45 (waarvan 12 dood)
Ransuil	20	52 (waarvan 5 dood)
Stenuil	9	12
Velduil	0	15

Het aantal door de werkgroep aangetroffen legsels en jongen in de gecontroleerde nestkasten van de kerkuil:

aantal 1e legsels	268
aantal 2e legsels	10
aantal 3e legsels	-
aantal mislukte legsels	18
verlaten /verloren/onbevruucht	13
verlaten /verloren/onbevruucht	5
aantal uitgevlogen jongen	898
aantal uitgevlogen geringde jongen	774

Steenuilenwerkgroep Friesland

De Steenuilenwerkgroep Fryslân draagt in heel Fryslân zorg voor de inventarisatie van bestaande en potentiële territoria van steenuilen. Vrijwilligers maken tijd vrij voor broedzorg, educatie, onderzoek en communicatie. Ze onderhouden en controleren de nestkasten en monitoren de steenuilen. Ook is er een ringproject opgezet waarbij de vogels worden geringd, gemeten en gewogen. Zo verkrijgen we waardevolle informatie over conditie en overleving. Daarnaast wordt gekeken naar dieet in combinatie met broedsucces, onder meer door braakballen te onderzoeken. De vondst van een zeldzame waterspitsmuis in een braakbal middenin droog gebied, leverde al een verrassende stip op de verspreidingskaarten op. We zijn benieuwd naar wat dit onderzoek ons verder nog zal brengen.

In tegenstelling tot vorig jaar waren de weersomstandigheden dit broedseizoen uitstekend. De redelijke muizenstand en het grotere aanbod van insecten droegen bij aan mooie broedresultaten. In onze provincie

konden we dit jaar twintig territoria vaststellen waarvan op zeventien locaties sprake was van een broedpaar. Elf van deze paartjes zijn met succes tot broeden gekomen. In vijf nestkasten zijn de jongen geringd en daarnaast werd één los jong geringd van een paartje dat op een onbereikbare plek broedt.

Een bijzonder moment deed zich voor toen bij een van de nestkasten het vrouwtje werd gevangen dat maar liefst acht jaar oud bleek te zijn en van 72 kilometer verderop afkomstig was. Een andere terugmelding betrof een broedend vrouwtje dat twee jaar geleden als nestjong in dezelfde kast was geringd. Van alle geringde steenuilen is DNA afgenomen om het geslacht te bepalen; de meeste vogels bleken mannelijk.

De werkgroep heeft nauw contact met De Fûgelhelling. In 2025 werden vier jonge steenuilen na herstel succesvol uitgezet in geschikte marterproof-kasten, verspreid door de provincie. De reacties van de eigenaren waren enthousiast en de eerste camerabeelden volgden al snel. In november werd bekend dat 2026 het Jaar van de

Steenuil wordt. De werkgroep verwacht dat de soort daardoor extra aandacht krijgt en vraagt alle Friezen daar een handje bij te helpen. Voor vragen, informatie of aanmelding als vrijwilliger kan men een mailtje sturen naar: steenuilfriesland@hotmail.com. Vogelwachten die interesse hebben voor één of meerdere steenuilenkasten, kunnen die bij ons bestellen. Mocht er al een steenuilenkast zijn, dan horen wij dit ook graag, zodat wij deze nestlocatie op de kaart kunnen registreren. Ook wanneer de kast niet bezet is door een steenuil kunt u deze aanmelden, want alle gegevens tellen.

3.5 Wilsters (goudplevieren)

Tot halverwege de twintigste eeuw hoorde het wilsterflappen (goudplevier vangen) nog bij het dagelijks leven in de landelijke gebieden van Groningen, de Kop van Noord-Holland en vooral Fryslân. Het was een ambacht dat werd uitgeoefend door boerenarbeiders, veenarbeiders en dagloners die hun schamele inkomen met deze vangst wisten aan te vullen. Wat ooit noodzaak was, is inmiddels uitgegroeid tot een traditie die met vakmanschap en toewijding wordt voortgezet door een hechte groep beoefenaars. Zij houden het ambacht levend, ringend en registrerend, en leveren met hun veldkennis een waardevolle bijdrage aan het begrip van populatieontwikkeling en de grote bewegingen van trekvogels boven Europa. Het Friesche Vogelvangersbelang staat daarbij als belangenbehartiger pal achter de wilsterflappers en veel van het benodigde ringmateriaal wordt door de BFVW mogelijk gemaakt.

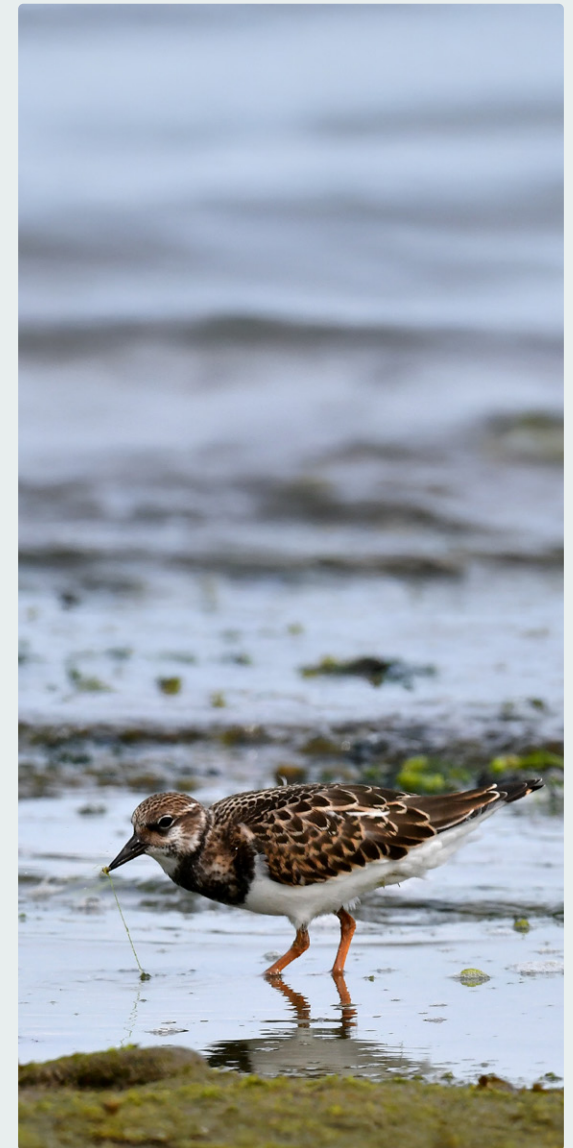
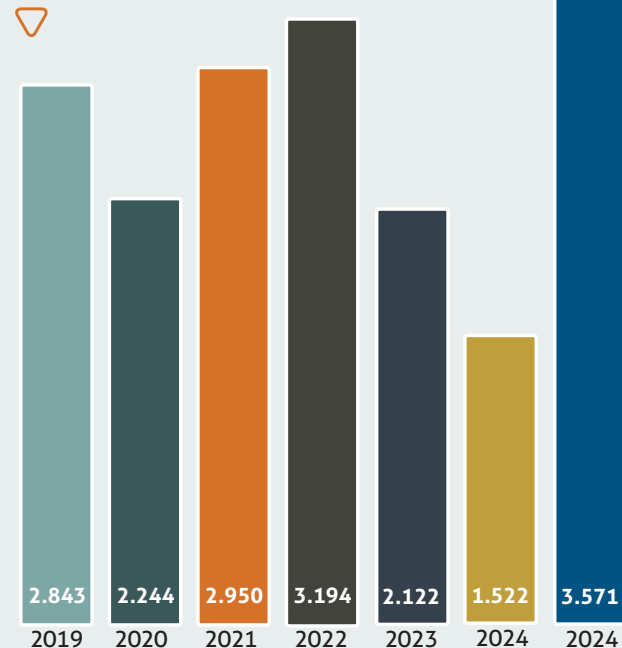
In 2025 viel vooral de uitzonderlijke vangst op. In totaal werden 3872 vogels geringd, een aantal dat bijna het dubbele is van het voorgaande jaar toen de vangst de 2000 exemplaren niet eens haalde. Een druk seizoen dus voor de flappers, maar ook een dankbaar seizoen. Ook kwamen er 114 terugmeldingen binnen, altijd bijzonder om te zien of een vogel nog leeft of toch ergens dood is aangetroffen en hoeveel afstand er gevlogen is. Tussen al die meldingen zitten soms ook heel bijzondere:

- Zo werd op 13 november in Velsen een dode goudplevier gevonden die al op 15 november 1983 door Bauke Kuipers in Cornwerd was geringd. Een tijdsperiode van 42 jaar en 2 dagen.

- Van een andere goudplevier werd juist opvallend snel weer iets vernomen. Deze vogel werd op 6 november 2025 bij Gaastmeer geringd en al op 19 november levend terug gevangen op Malta. Binnen twee weken had de vogel hemelsbreed bijna 2000 kilometer afgelegd.

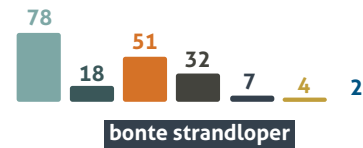
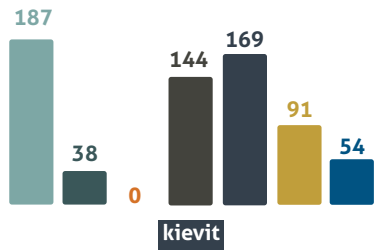
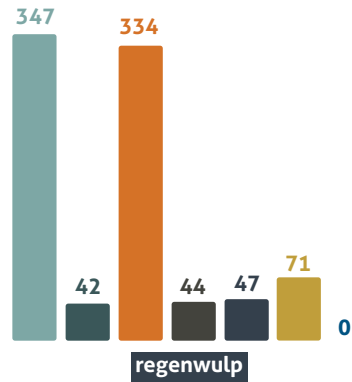
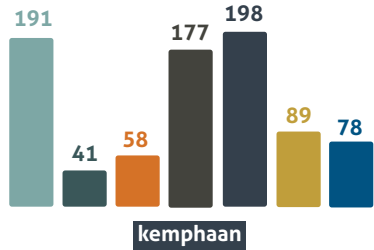
Het zijn precies dit soort meldingen die laten zien hoe ver het werk van de wilsterflappers reikt en hoe deze eeuwenoude Friese traditie nog altijd nieuwe inzichten brengt in de fascinerende wereld van trekvogels.

geringde goudplevieren in de afgelopen zes jaar

Ook steenlopers (stienpikkers) worden de laatste jaren geringd door de wilsterflappers, in 2025 zelfs 75 individuen. Foto: Henk Bootsma

in 2025 geringde soorten met hun aantallen

■ 2019 ■ 2020 ■ 2021 ■ 2022 ■ 2023 ■ 2024 ■ 2025

3.6 Blaustirns (zwarte stern)

In dit 30ste jaar dat deze werkgroep in Fryslân de zwarte stern beschermt en monitort kwamen de aantallen broedparen in de kolonies ruim boven het gemiddelde van alle dertig tellingen uit (174). Met 200 broedparen gaat 2025 dan ook de boeken in als een goed jaar. Helemaal in lijn met de stijgende tendens die we in Fryslân over die jaren zien, waarbij het gemiddelde over de laatste tien jaren al op 195 broedparen ligt.

De werkgroep is dringend op zoek naar mensen die de veldmensen willen ondersteunen op administratief en/of bestuurlijk vlak! Aanmelden kan via info@bfvw.nl

Locaties met een bezetting zwarte stern Blaustirns

2025 ▾

De Putten oost - De Leijen	20
De Putten west - De Leijen	4
It Eillân-West, Goëngahuizen	9
Tusken Sleatten / Bijsitters Unlân (Alde Feanen)	17
18 Mêd (Alde Feanen)	7
Alde Feanen (Kobbekoai, Saiterpetten)	5
Alde Feanen (Wytlok, Folkertssleat)	7
Kobbelan, Goëngahuizen	30
Smalle Ee	12
Frieswijkpolder, Gersloot	10
De Deelen, Oldeboorn	3
Brandemeer noord, Oldelamer	25
Brandemeer zuid, Oldelamer	10
Tjonger (Landlust), Langelille	10
Tjonger (Langelille), Langelille	4
Wiide van de Lende	25
Helofytenfilter, It Easterskar	2

Totaal nesten blaustirns (Fryslân) ▾

1996	179
1997	143
1998	149
1999	158
2000	148
2001	193
2002	148
2003	191
2004	169
2005	141
2006	142
2007	139
2008	122
2009	157
2010	166
2011	174
2012	196
2013	198
2014	194
2015	171
2016	202
2017	193
2018	158
2019	178
2020	152
2021	218
2022	189
2023	215
2024	247
2025	200

laagste

hoogste

04 **educatie**

4.1 **Jeugd**

De Jeugdfûgelwachtdei op zaterdag 14 juni was een groot succes. Bijna 200 kinderen én hun begeleiders verzamelden zich in Wijnsaldum bij de familie Bergmans. De organisatie was in handen van vogelwacht Franeker. De kinderen speurden onder meer vanaf hoogte met een verrekijker naar vogels, timmerden nestkasten en vlogen met een drone. Ook konden zij slootje springen en leerden zij alles van een jager, een mollenvanger en van vogels ringen en eieren herkennen.

In 2025 is door een stagiair van IVN Natuureducatie Fryslân gewerkt aan een vernieuwing van onze, nog altijd veel gebruikte, leskist weidevogels. De student heeft gekeken naar hoe de huidige inhoud geschikt kan worden gemaakt voor de toekomst en hoe dit ingepast kan worden in een nieuw lesprogramma voor de basisschool. We verwachten op grond van de bevindingen in 2026 een advies.

Een hoogwerker als uitkijkpost, het is weer eens iets anders!

Foto: Douwe Struiksma

Wat kruipt er allemaal in de modder?

Foto: Inge v/d Zee

4.2 **Volwassenen**

Ook in 2025 zetten we als BFWW in op het opleiden van nieuwe vrijwilligers en het versterken van de kennis en vaardigheid van bestaande vrijwilligers. De basiscursus weidevogelbescherming (nazorg) werd drie keer georganiseerd. Tijdens het seizoen konden de cursisten vervolgens praktijkervaring opdoen bij hun lokale vogelwacht en tijdens een terugkoment in het veld. Daarnaast werd de cursus nazorgcoördinator twee keer aangeboden. Tijdens deze cursus leren zowel nieuwe als bestaande coördinatoren meer over bijvoorbeeld hun rol in de organisatie van het veldwerk, de rapportagemogelijkheden van het registratiesysteem en de communicatie met de boeren in hun gebied.

Ter ondersteuning van de nazorg zetten we al jaren warmtebeelddrones in (hierover meer in paragraaf 2.8 van hoofdstuk Nazorg). Ook dit jaar werden er weer vijf nieuwe groepen dronepiloten opgeleid.

Vanuit de Grutsk-campagne (paragraaf 2.9 van hoofdstuk Nazorg) is er door de BFWW en BoerenNatuur Fryslân op 17 april, middenin het broedseizoen, een weidevogelpraktijkmiddag georganiseerd. Op de boerderij van Maatschap Van Os in Hommerts gingen mensen van de praktijk in groepen langs demo's over verantwoord mest uitrijden met gebruik van nestpannen, inzet van drones en praktische hulpmiddelen bij nestbescherming. Onderling werden ervaringen gedeeld en kennis uitgewisseld, wat het tot een waardevolle middag maakte.

Tijdens de Weidevogelkennisdag, die ieder jaar voorafgaand aan het weidevogelseizoen wordt georganiseerd, gaven we als BFWW een lezing/workshop over 'weidevogels buiten beheer'. Waarom is het van belang om ook/just die weidevogels te beschermen en te monitoren? Welke middelen zijn er beschikbaar voor boeren die wat meer voor de vogels willen doen dan enkel hun zorgplicht? Wat mag er buiten de kerngebieden eigenlijk wél op het gebied van predatiebeheer?

Tijdens de informatie-avond van de commissie broedzorg op 6 februari werd een lezing over nestkastbroeders gegeven door Leo Ballering van NESTKAST (Netwerk voor Studies aan nestKASTbroeders). Ook konden tijdens een Q&A vragen gesteld worden over invoer via het BFWW-systeem en werden de nieuwste snufjes toegelicht.

Bondsbureau BFVW

Labadistendyk 2, 8637 VJ Wiuwert
Tel. 058-250 4388
Email: info@bfvw.nl - Website: www.bfvw.nl
IBAN-nr. BFVW: NL82RAB00356254844
Geregistreerd als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI)

Bestuur

Strikwerda	K.	Dekemaleane 1 8401 BC Gorredijk keimpestrikwerda59@gmail.com 06-11050846	Voorzitter
Heida	H.	Rengersweg 88 9062 EH Oentsjerk harkeheida@gmail.com 06-11191720	Secretaris
Jong	W. de	Harlingerweg 20 8821 LC Kimsward wybe.dejong@icloud.com 06-12902035	Penningmeester
Minkes	H.	Dokkumerstrjitwei 13 9112 GT Burdaard henkminkes@kpnplanet.nl 06-17384915	Broedzorg
Kooistra	D.	d.kooistra@bfvw.nl 06-15356106	Jur. Zaken/ Onderzoek
Sijmonsma	T.	Rijksweg 154 9011 VJ Jirnsum 06-46487488	Nazorg
Hoogland	D.	Van Sminiaweg 28 9064 KB Aldtsjerk douwehoogland@gmail.com 06-20533178	Nazorg 2.0
Berg	B. van den	basmarcusvandenberg@gmail.com 06-40154700	Wacht- ondersteuning

Ereleden

Algra	R.
Boer	E. de
Dijkstra	H.
Douma	M.
Fokkema	J.
Heslinga	G.
Hoekstra	M.
Strikwerda	J.
Terpstra	W.
Roodbergen	S.P.
Wiegersma	J.
Wijnja	W.
Witteveen	A.G.

Commissie educatie (te bereiken via Bondsbureau)

Dam	R. van	Wiuwert	Lid
Jong	S.A. de	Witmarsum	Lid
Bakker	W.M.	Ginum	Lid

Team automatisering (te bereiken via Bondsbureau)

Dijkstra	J.	Tytsjerk	Lid
Veenstra	N.	Burgum	Lid
Witte	Th. de	Lemmer	Lid

Commissie nazorg

Algemeen

Jissink	W.	wybedytjissink@outlook.com	Oudehaske	Secretaris
Zee	I. van der	i.vanderzee@bfvw.nl	Wiuwert	Bonds bureau

Werkgroep predatie

Sijmonsma	T.	titussijmonsma@hotmail.com	Jirnsma	Voorzitter
-----------	----	----------------------------	---------	------------

Gebiedscoördinatoren

Feenstra	R.	feenstrarobert@gmail.com	Leeuwarden	Noardlike Fryske Wâlden en aanspreekpunt BFVW-gebiedscoördinatoren
Jager	K.	kpjager@home.nl	Oudehaske	ELAN en Westergo Súd
Jissink	W.	wybedytjissink@outlook.com	Oudehaske	It Lege Midden
Piekema	M.	Piekema82@gmail.com	Groningen	Waadrâne
Bruinsma	W.	Wybren.bruinsma@hotmail.com	Winsum	Westergo Noard
Wind	A.	Annewind91@gmail.com	Pingjum	Súdwestkust

Werkgroep nazorg 2.0

Hoek	E. van der	djpenoze@hotmail.com	Grou	Projectleider
------	------------	----------------------	------	---------------

Werkgroep RAS 'Ljip en Strânljip'

Huizenga	J.	jeffrey_huizenga@hotmail.com	Burgum	Secretaris
----------	----	------------------------------	--------	------------

Commissie broedzorg

Algemeen

Minkes	H.	henkminkes@kpnplanet.nl	Burdaard	Voorzitter
Beek	J.H	broedzorg@bfvw.nl, fûgelwacht@kpnmail.nl	Grou	Secretaris

Nestkasten

Postma	H.	hermantaapke@home.nl	Oppenhuizen	algemene informatie/spreker
Jager	A. de	buorren1@hotmail.com	Ouwsterhaule	invoerhulp

Werkgroep zwaluwen

Tamminga	G.	ierdswel@vwho.nl	Heerenveen	Informatie en lezingen
Frankena	C.		Wommels	

Werkgroep Kerkuil Friesland

Jager	A. de	buorren1@hotmail.com	Ouwsterhaule	Contactpersoon
-------	-------	----------------------	--------------	----------------

Steenuilwerkgroep Friesland

Fokkens	J.R.	johannesruurd@hotmail.com	Sibranda-buorren	Contactpersoon
---------	------	---------------------------	------------------	----------------

Wilsterwurkgroep

Strikwerda	J.	strikwerda.ja@gmail.com	Dearsum	Voorzitter
------------	----	-------------------------	---------	------------

Werkgroep Blaustirns

Minkes	H.	henkminkes@kpnplanet.nl	Burdaard	Voorzitter
Sikkema	M.		Earnewâld	Coördinator

Vanellus

Aukes	H.	mail@hac.frl 06-22392730	Mantgum	Redactiemanagement
Bruinsma	W.		Winsum	Redacteur
Dijkstra	W.		Leeuwarden	Redacteur
Zee	I. van der	Labadistendyk 2 8637 VJ i.vanderzee@bfvw.nl 06-11402591	Wiuwert	Redactieadres
Tamsma	H.		IJlst	Redacteur
Hosper	U.		Ureterp	Redacteur

Vogelasiel 'De Fûgelhelling'

De Feart 1| 9247 CK | Ureterp
info@defugelhelling.nl
0512-514328

Vogelkustasiel 'De Fûgelpits'

Mosselbankwei 1| 9142 VJ |
Moddergat | fugelpits@planet.nl
0519-321591

Stichting Agrarisch Natuurfonds Fryslân (ANF)

Slachte 4A | 8731 CJ | Wommels |
info@agrarischnatuurfondsfryslan.nl
0515-700 241

Kijk voor de actuele contactgegevens van lokale vogelwachten op onze website:
www.friesevogelwachten.nl/nl/vogelwachten/zoek-je-vogelwacht

Watteral.
Foto: Izaak de Vries

It Heitelân

Dêr't de dyk it lân omklammet,
lyk in memme-earm har bern.
Dêr't de wylde see jamk flammet,
op in hap út Friso's hern.
Dêr't de Stiennen man syn eagen,
stoarje lit oer fjild en strân.
Dêr't men eanget fan gjin weagen,
dêr is't leave Heitelân!
dêr't men eanget fan gjin weagen,
Dêr is't leave Heitelân!

Dêr 't Reaklif sa swietkes lonket,
yn de jûntiids sinneskyn.
Dêr't it bokweitblomke pronket,
tusken heide en beamguod yn.
Dêr't de Aldehou syn brommen,
oeren fier soms dreunt yn't rûn.
Dêr't it tilt fan fee en blommen,
dêr is't oeral Fryske grûn!
Dêr't it tilt fan fee en blommen,
dêr is't oeral Fryske grûn!